

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen

Stockholms utveckling i ljuset av Sassens teori om globala städer

Utvecklingen av ekonomisk ojämlikhet i Stockholm jämfört
med resten av Sverige 2011-2021

Författare: Josef Wärmländer
Kandidatuppsats: SOCK07, 15 hp
Vårterminen 2023
Handledare: Olle Frödin

Titel: Stockholms utveckling i ljuset av Sassens teori om globala städer
- Utvecklingen av ekonomisk ojämlikhet i Stockholm jämfört med resten av Sverige 2011-2021
Lunds Universitet, Sociologiska institutionen
Författare: Josef Wärmländer
Handledare: Olle Frödin
Kandidatuppsats SOCK07, 15 hp, vårterminen 2023

Abstract

Föreliggande studie syftar till att undersöka om den ekonomiska ojämlikheten ökat mer i Stockholm jämfört med resten av landet mellan 2011 och 2021 i ljuset av Stockholm som global stad utifrån Saskia Sassens teorier kring globala städer som predicerar att den ekonomiska ojämlikheten ökar i de globala städerna, då dessa kräver en högre andel både kvalificerad och okvalificerad arbetskraft jämfört med andra städer. Studien analyserar officiell statistik från statistiska centralbyrån över utvecklingen av andelen invånare med låg- respektive hög ekonomisk standard och jämför utvecklingen i Stockholm med den i resten av Sverige. Studiens resultat visar att den ekonomiska ojämlikheten, tvärt emot studiens hypoteser, *minskat* i Stockholm jämfört med Sverige som helhet, främst beroende på en minskande andel låginkomsttagare. En analys av studiens resultat visar att ett mer långväga pendlande, troligtvis beroende på utvecklingen av bostadskostnaderna i Stockholm, gjort det troligt att även omkringliggande regioner påverkas av arbetsmarknaden och bostadssituationen i Stockholm. Om även arbetspendlingen från dessa omkringliggande regioner tas med i en analys av den ekonomiska utvecklingen av Stockholms invånare kan det inte uteslutas att Sassens teorier predicerat Stockholms utveckling gällande andelen låg- och höginkomsttagare.

Nyckelord: Ekonomisk ojämlikhet, Stockholm, Sverige, global stad, Sassen

Innehållsförteckning

Abstract.....	2
Förord.....	5
1 Introduktion.....	6
1.1 Problemformulering.....	7
1.1.1 Syfte och frågeställning.....	7
1.1.2 Hypotesformulering.....	7
1.1.3 Uppsatsens disposition.....	9
2 Teori.....	10
2.1 Saskia Sassen's Cities in a world economy.....	10
2.2 Stockholm som global stad.....	11
3 Tidigare forskning.....	13
3.1 Ekonomisk ojämlikhet.....	13
3.2 Den ekonomiska ojämlikhetens negativa konsekvenser.....	14
3.3 Ekonomisk ojämlikhet i Sverige.....	15
3.4 Ekonomisk ojämlikhet i Stockholm.....	15
4 Metod.....	16
4.1 Data/Empiriskt material.....	16
4.2 Definitioner och operationaliseringar.....	17
4.2.1 Disponibel inkomst.....	17
4.2.2 Mått på ekonomisk ojämlikhet.....	18
4.2.3 Ekonomisk standard.....	19
4.2.4 Stockholm och Stockholmsregionen.....	20
4.3 Avgränsningar och omfång.....	21
4.4 Analysmetod.....	21
4.4.1 Validitet.....	22
4.4.2 Reliabilitet.....	23
4.4.3 Forskningsetiska ställningstaganden.....	23
5 Resultat.....	24
5.1 Utvecklingen av andelen låginkomsttagare.....	24
5.1.1 Hypotesprövning Hypotes 1.....	27
5.1.2 Hypotesprövning Hypotes 2.....	27
5.2 Utvecklingen av andelen höginkomsttagare.....	28
5.2.1 Hypotesprövning Hypotes 3.....	31
5.2.2 Hypotesprövning Hypotes 4.....	31
6 Analys.....	32
6.1 Tidsperioden.....	33
6.2 Arbetsmarknaden och löneutveckling.....	33
6.2.1 Större arbetsmarknad för lågutbildade i Stockholm?.....	33
6.2.2 Bättre löneutveckling i Stockholm?.....	36
6.3 Kapitalvinster.....	38
6.4 Migration.....	39
6.4.1 Migrantarbetare.....	39
6.4.2 Utflyttning av låginkomsttagare.....	39
6.4.3 Pendlare.....	40
7 Avslutande diskussion.....	42
8 Käll- och litteraturförteckning.....	45

9 Appendix.....	50
9.1 Appendix 1 Karta över region Stockholm med dess 26 kommuner.....	50
9.2 Appendix 2 Karta över Stockholms kommun med stadens stadsdelar.....	51
9.3 Appendix 3.....	52
9.4 Appendix 4.....	53
9.5 Appendix 5.....	54
9.6 Appendix 6.....	55
9.7 Appendix 7.....	56
9.8 Appendix 8.....	57
9.9 Appendix 9.....	58
9.10 Appendix 10.....	59
9.11 Appendix 11.....	59
9.12 Appendix 12.....	60

Tabellförteckning

Tabell 1: Andel (procent) med låg ekonomisk standard 2011-2021.....	24
Tabell 2: Andel (procent) med hög ekonomisk standard 2011-2021.....	29
Tabell 3: Olika yrken och de tillhörande bruttolönerna år 2014 och 2021 i Stockholms län och Sverige.....	37
Tabell 4: Andel med låg ekonomisk standard exklusive kapitalvinster.....	58
Tabell 5: Andel arbetslösa 2011-2020.....	59
Tabell 6: Andel låg ekonomisk standard i Stockholms, Uppsala, Södermanlands län samt i Stockholms kommun och Sverige.....	59
Tabell 7: Andel (procent) med låg ekonomisk standard bland förvärvsarbetare 2011-2021.....	60

Figurförteckning

Figur 1: Spridningsdiagram och regressionslinje för Andelen med låg ekonomisk Standard i Sverige.....	25
Figur 2: Spridningsdiagram och regressionslinjer för utvecklingen av andelen med låg ekonomisk standard i Sverige, Region Stockholm och Stockholms kommun 2011-2021.....	26
Figur 3: Spridningsdiagram och regressionslinjer för utvecklingen av andelen med hög ekonomisk standard i Sverige, Region Stockholm och Stockholms kommun 2011-2021.....	30
Figur 4: Utvecklingen av andelen förvärvsarbetare med låg ekonomisk standard 2011-2021.....	34
Figur 5: Utvecklingen av andelen arbetslösa 2011-2020.....	35
Figur 6: Andel med låg ekonomisk standard exklusive kapitalvinster.....	38
Figur 7: Andel med låg ekonomisk standard i Stockholms, Uppsala och Södermanlands län samt för Sverige och Stockholms kommun.....	41

Förord

Ett varmt tack till min handledare Olle Frödin för intressanta samtal och värdefulla tips, vilka förutom denna uppsats hade varit än mer spretig och omständlig.

Ett stort tack också till Goran för värdefull korrekturläsning.

Jag vill även tacka Moa som tillgängliggjort tid för mig att sitta och skriva på kvällarna, samt Lava och Vide för ert stora tålamod.

1 Introduktion

Saskia Sassen argumenterar i *Cities in a world economy* (Sassen 2018) för att globaliseringen drivit fram uppkomsten av *globala städer*, som är centrala knutar i den globala ekonomins väv. I dessa globala städer har en förändrad arbetsmarknad vuxit fram genom att de globala företagen är situerade här. Dessa globala företag efterfrågar en rad olika specialiserade och dyra företagstjänster inom exempelvis IT, juridik och ekonomi och dessa städer har således fått en relativt hög grad av extremt höglönlade arbeten. Parallellt med detta efterfrågar också samma globala företag en lång rad låglönlade arbeten som exempelvis vaktmästare och lokalvårdare. Detta har, enligt Sassen, inneburit att de globala städernas arbetsmarknad förändrats och utvecklat större segment av både höglönlade och låglönlade arbeten. Därmed har den ekonomiska ojämlikheten ökat både inom de globala städerna och mellan de globala städerna och andra städer inom samma land.

I Sverige har utvecklingen Sassen skriver om i stora drag kunnat observeras i form av mindre städer som förlorat sina industriföretag där kvalificerad arbetskraft flyttat till de större städerna. Även om Sassen främst nämner mångmiljonstäder, som tydligt agerar på en global marknad, som globala städer, nämner hon Stockholm som en stad som är lite mindre orienterad mot den globala ekonomin än metropoler som exempelvis Paris, London och Frankfurt, men i samma andetag som Berlin, Rom och Dublin som del av ett större nätverk av europeiska finansiella/kulturella/service huvudstäder och som innehar en eller flera av dessa funktioner.

Ekonomisk ojämlikhet har en lång rad negativa konsekvenser för både ett samhälle och dess medborgare, som sämre psykisk hälsa, sämre samhällelig sammanhållning, minskad politisk delaktighet och med våld i samhället. Mot bakgrund av detta kan antas att det ligger i politiska beslutsfattares intresse att den ekonomiska ojämlikheten inte blir alltför stor i samhället som helhet och än mindre inom en och samma stad. Ett adekvat informationsunderlag behövs för att fatta adekvata beslut och forskning på hur globaliseringen genom framväxten av globala städer påverkar den ekonomiska fördelningen mellan medborgarna inom en (global) stad kan därmed sägas vara samhällsviktig forskning som kan syfta till att fatta politiska beslut på påverkar den ekonomiska strukturen mellan medborgarna.

1.1 Problemformulering

Fokus i arbetet ligger på att undersöka hur andelen låg- och höginkomsttagare utvecklats i Stockholm respektive i Sverige som helhet mellan 2011 och 2021 och jämföra dessa utvecklingar med varandra för att se om utvecklingen följer det som prediceras av Sassens teorier om globala städer, det vill säga att både andelen låg- och höginkomsttagare ökat mer i Stockholm än i resten av Sverige. Uppsatsen har således en teoriprovande ansats där den prövar om Sassens teorier om utvecklingen i globala städer är tillämpbar på svenska förhållanden.

1.1.1 Syfte och frågeställning

Denna studie syftar till att, mot bakgrund av Sassens teori, undersöka om den ekonomiska ojämlikheten ökat mer i Stockholm jämfört med resten av landet.

Studiens frågeställning är: har den ekonomiska ojämlikheten ökat mer i Stockholm än i resten av Sverige mellan 2011 och 2021? Studiens riktade hypoteser är att såväl andelen låginkomsttagare som höginkomsttagare har ökat mer i Stockholm än i resten av Sverige mellan 2011 och 2021.

1.1.2 Hypotesformulering

För att kunna besvara studiens frågeställning om den ekonomiska ojämlikheten ökat mer i Stockholm än i resten av Sverige mellan 2011 och 2021 undersöks hur andelen låg- och höginkomsttagare utvecklats i Stockholm respektive i Sverige som helhet under perioden. Utvecklingen i Stockholm jämförs sedan med utvecklingen i Sverige.

Nollhypoteserna formuleras som att andelen låginkomsttagare och höginkomsttagare inte förändrats under perioden och att det heller inte är någon skillnad i utvecklingen av dessa aspekter mellan Stockholm och resten av Sverige. Baserat på Sassens teorier om globala städer är studiens riktade hypoteser att både andelen låg- och höginkomsttagare har ökat i Stockholm under tidsperioden och dessutom ökat mer i Stockholm än i resten av Sverige. Med andra ord kan studiens hypoteser ställas upp som följer nedan. Hypotes 1 och 2 behandlar utvecklingen av andelen låginkomsttagare i Stockholm och jämfört med resten av Sverige medan hypotes 3 och 4 på motsvarande sätt behandlar utvecklingen av andelen höginkomsttagare:

Hypotes 1: Förändringen av andelen låginkomsttagare i Stockholm mellan 2011 och 2021:

H^0 (Nollhypotes 1) = Andelen låginkomsttagare är densamma under perioden 2011-2021.

H^1 (Mothypotes 1) = Andelen låginkomsttagare har ökat i Stockholm mellan 2011 och 2021.

Med andra ord innebär Hypotes 1 att andelen låginkomsttagare ökat i Stockholm mellan 2011 och 2021. Detta mot bakgrund av Sassens teorier om att det i globala städer, med dess innehav av stora globala företag, också skapats en större arbetsmarknad för lågavlönade arbeten som fungerar som service åt de globala städernas verksamhet samt den överklass som skapats ur den.

Hypotes 2: Förändring av andelen låginkomsttagare i Stockholm jämfört med resten av Sverige.

H^0 (Nollhypotes 2) = Det finns ingen skillnad i utvecklingen av andelen låginkomsttagare i Stockholm jämfört med utvecklingen i övriga Sverige mellan 2011 och 2021.

H^1 (Mothypotes 2) = Andelen låginkomsttagare har ökat i Stockholm jämfört med övriga Sverige mellan 2011 och 2021.

Hypotes 2 postulerar alltså att andelen låginkomsttagare ökat mer i Stockholm än i resten av Sverige. Detta då övriga Sverige inte tagit del av den arbetsmarknad för lågavlönade arbeten som växt fram i kölvattnet av de globala storföretagens säte i Stockholm. Således borde fler låglönearbeten tillkommit i Stockholm, och därför borde andelen låginkomsttagare där öka.

Hypotes 3: Förändringen av andelen höginkomsttagare i Stockholm mellan 2011 och 2021:

H^0 (Nollhypotes 3) = Andelen höginkomsttagare i Stockholm är densamma under perioden 2011-2021.

H^1 (Mothypotes 3) = Andelen höginkomsttagare har ökat i Stockholm mellan 2011 och 2021.

Hypotes 3 postulerar med andra ord att andelen höginkomsttagare ökat i Stockholm mellan 2011 och 2021. Detta då globala företag kräver produktion av avancerade företagstjänster, som i sin tur är välavlönade, vilket gör att andelen höginkomsttagare borde stigit i Stockholm.

Hypotes 4: Förändring av andelen höginkomsttagare i Stockholm jämfört med resten av Sverige mellan 2011 och 2021:

H⁴⁰ (Nollhypotes 4) = Det finns ingen skillnad i utvecklingen av andelen höginkomsttagare i Stockholm jämfört med utvecklingen i övriga Sverige mellan 2011 och 2021.

H⁴¹ (Mothypotes 4) = Andelen höginkomsttagare har ökat i Stockholm jämfört med övriga Sverige mellan 2011 och 2021.

Slutligen postulerar Hypotes 4 således att andelen höginkomsttagare ökat mer i Stockholm än i resten av Sverige, då dessa stora företag som kräver och anställer talangfulla och högavlönade experter är situerade i Stockholm, som därmed borde se en utveckling av en större andel höginkomsttagare än resten av Sverige.

Sammanfattningsvis är studiens fyra hypoteser summeras som följer:

Andelen låginkomsttagare och andelen höginkomsttagare har ökat i Stockholm mellan 2011 och 2021 och har dessutom ökat mer i Stockholm än i Sverige som helhet under perioden.

1.1.3 Uppsatsens disposition

I det följande kommer först Sassens teorier om globala städer presenteras, varpå relevant forskning på området går igenom. Därefter följer studiens metoddel där det empiriska materialet, studiens omfång och avgränsningar, analysmetoden, studiens validitet och reliabilitet samt forskningsetiska ställningstaganden går igenom. I det därefter följande avsnittet presenteras och analyseras studiens resultat. Studiens avslutande avsnitt innehåller en analys följt av en avslutande diskussion.

2 Teori

2.1 Saskia Sassen's Cities in a world economy

Sassen (2018) menar i *Cities in a world economy* att den gängse beskrivning av den globala ekonomin tagit för lite hänsyn till platsbundenheten hos specifika komponenter i den globala ekonomin, vilket gör att man missat viktiga beståndsdelar i form av exempelvis lågavlönade arbetare och företag med liten omsättning, som är lika vitala för historien om de internationella finanserna som de stora företagen och höginkomsttagarna (Sassen 2018:10).

Den moderna globala ekonomin har enligt Sassen (2018) skiftat från att vara inriktad mot handel och primärindustrier, exempelvis gruvdrift, till att vara inriktad mot finanssektorn och företag för specialiserade företagstjänster (Sassen 2018:14). I större moderna företag är behovet av specialiserade och välavlönade företagstjänster, såsom jurister, ekonomer och revisorer större, vilket skapar efterfrågan för dessa tjänster. Dessa sektors extremt höga nivåer av lönsamhet har vidare devalverat den traditionella tillverkningsindustrin och investerare har skiftat fokus till exempelvis finanssektorn (Sassen 2018:27-30). Då produktionen av komplex och innovativ service underlättas av fysisk närhet till intilliggande expertområden har dessa företagstjänster koncentrerat sig till de större städerna där de internationella företagen har sina huvudkontor. I samband med omvandlingen till betydelsefulla centra för avancerad företagsservice har dessa städers betydelse vuxit. (Sassen 2018:125-126). Denna lukrativa bransch har skapat en överklass av välutbildade och talangfulla höginkomsttagare i storstäderna (Sassen 2018:246).

Enligt Sassen (2018:6) har vissa större städer fått en speciell strategisk betydelse i den globala ekonomin på grund av den globala spridningen av kontor, fabriker och serviceställen i kombination med å ena sidan integreringen av global information och å andra sidan koncentrationen av ekonomiskt ägande och kontroll. Dessa drygt 75 *globala städer* (Sassen 2018:6-7) är nyckelplatser för dagens ledande industrier i form av finansmarknader och specialiserade företagstjänster och är produktionscentra för innovationer och därtill styrande platser i organisationen av den globala ekonomin. De globala städerna är centrala knutpunkter för förvaltningen av den globala ekonomin och därmed också för produktionen av de mest avancerade företagstjänsterna, som är nödvändiga för förvaltandet av globala ekonomiska operationer. Funktionerna hos globala företags huvudkontor, situerade i de globala städerna, outsourcar i allt större omfattning dessa till specialiserade företag specialiserade på företagstjänster då den ökade

graden av komplexa operationer inom exempelvis juridik och ekonomi kräver högst specialiserad kunskap (Sassen 2018:32).

Samtidigt har i dessa städer en parallellt uppkommen arbetsmarknad skapats för lågavlönade arbeten, som fungerar som en oundgänglig service åt den nyss nämnda överklassen samt överlag för de globala städernas verksamhet, i form av exempelvis barnflickor, chaufförer och vaktmästare (Sassen 2018:253-254). Stora moderna tillväxtindustrier har en större andel arbeten i både höglönessegmentet och låglönessegmentet jämfört med de nu på nedåtgående äldre industrierna (Sassen 2018:322). Då koncentrationen av de större tillväxtsektorerna med den tillhörande oproportionerliga koncentrationen av hög- och låginkomstarbeten är förlagd i de globala städerna är fenomenet med ökad ekonomisk ojämlikhet, där medelinkomsttagaren och medelklassen tunnats ut, som allra tydligast där (Sassen 2018:270-272).

Modernitetens globala städer har enligt Sassen sålunda bidragit till både ökad ojämlikhet och polarisering mellan globala tillväxtstäder och mer traditionella städer baserade på tillverkningsindustri inom ett land och även mellan olika inkomsttagare inom de globala städerna (Sassen 2018:322).

Sassens empiriska underlag är fokuserat till USA, delvis då trenderna kring globala städer är tydligare där än exempelvis Europa, där de flesta länder har ett socialt välfärdssystem som hindrar många människor från att sjunka under en viss levnadsnivå. Med ett väl utvecklat välfärdssystem blir enligt Sassen (2018:236) de sociala effekterna mindre extrema, trots att samma strukturella förändringar skett även i Europas globala städer.

2.2 Stockholm som global stad

I Sverige har utvecklingen Sassen skriver om kunnat ses i form av mindre städer som förlorat sin industri där kvalificerad arbetskraft flyttat till de större städerna. I Europa finns en mångfald av både ekonomiska och demografiska center och ytterområden. Även om Sassen främst nämner mångmiljonstäder som Paris, London och Madrid som globala städer, som tydligt agerar på en global marknad med nyckelroller i ett globalt nätverk av städer, nämner hon Stockholm som en stad som är lite mindre orienterad mot den globala ekonomin än nämnda metropoler. Stockholm nämns däremot i samma andetag som Berlin, Rom och Dublin som del av ett större nätverk av europeiska finansiella/kulturella/service huvudstäder och som var och en innehar en eller flera av dessa funktioner (Sassen 2018:75).

Stockholm återfinns också på fler ställen i *Cities in a world economy* (Sassen 2018). Stockholm återfinns på plats 19 av 30 över totalt värde på aktiehandeln, plats 22 av 30 över totalt antal derivatkontrakt, plats 27 av 30 över totalt värde på obligationshandeln och på plats 13 över städer med de största tillgångarna av världens 100 största publikt noterade finansiella företag (Sassen 2018:153-159). Stockholm intar förstaplatsen på listan över städer med de bästa politiska och legala ramverken (Sassen 2018:109), placerar sig på plats 15 på listan över de mest företagsvänliga städerna (Sassen 2018:111) och på 17:e plats på listan över världsomspännande handelscentrum (Sassen 2018:116-117). Stockholm är också med på listorna över städer med störst humankapital och störst globalt politiskt inflytande (Sassen 2018:201-202).

Enligt WSP, ett konsultbolag och rådgivare inom samhällsutveckling, är Stockholm, där befolkningen i Storstockholm växt med 20 % under de senaste 10 åren med en anställningstillväxt i nästan samma takt (14 %), en av de fem snabbast växande städerna i Europa. Organisk tillväxt och internationell migration dominerar tillväxten, men även med inslag av nationell inflyttning. I samma konsultbolags ranking från 2018 över ett antal globala metropoler och deras förutsättningar framtida social och ekonomisk aktivitet kommer Stockholm på 3:e plats (WSP 2018). På Forbes lista över de 2000 största internationella företagen och de städer där deras huvudkontor är situerade återfinns Stockholm med ett innehav av 25 av dessa företags huvudkontor. Sverige som helhet kom på 13:e plats med 32 av företagens huvudkontor (Region Stockholm 2022, Murphy & Contreras 2022). På World Atlas lista över städer eller regioner med flest huvudkontor kommer Stockholm på 16:e plats där 74 företags huvudkontor har sina säten i Stockholm och på fjärde plats i Europa efter London, Paris, Rehn-Ruhr området och Zürich (Worldatlas 2018).

Argument finns således för att hävda att Stockholm kan anses vara en av de globala städer Sassen teoretiserar kring. Huruvida en stad är en "global stad" eller inte har egentligen lite med dess storlek eller folkmängd att göra utan avser mer dess funktion inom den globala ekonomin.

Samtidigt är frågan om huruvida Stockholm är en global stad eller inte enligt Ssassens teorier kring globala städer förmodligen inte särskilt intressant i sig själv. Vad som är mer intressant är om de mekanismer och konsekvenser som kommer med Ssassens globala städer går att återfinna i Stockholm och om dessa konsekvenser, såsom en förändrad arbetsmarknad med större andel hög- och låginkomsttagare och en ökad ojämlikhet både inom Stockholm och mellan Stockholm och resten av Sverige i så fall kan förstås i ljuset av Stockholm som en global stad.

3 Tidigare forskning

3.1 Ekonomisk ojämlikhet

Inom praktiskt taget alla utvecklade länder har den ekonomiska ojämlikheten ökat de senaste 30 åren, där utvecklingen varit speciellt påtaglig inom Europa och USA (Thorson & Gearhart 2018). Stora vinster bland de 10% som tjänar mest verkar enligt Bonesmo Fredriksen (2012) vara en drivande faktor bakom utvecklingen av den ekonomiska ojämlikheten inom EU. Bland höginkomsttagarna har, i de flesta länder under de senaste decennierna, extremt höga löneökningar varit drivande och lönen har därmed utgjort en allt större andel av höginkomsttagarnas inkomst (Atkinson, Piketty & Saez 2011).

Den sammanlagda årliga ökningen av hushållens disponibla inkomster i OECD mellan 1995 och 2010 var 2,48 procent. I Sverige låg den årliga procentuella ökningen av hushållens disponibla inkomster på 2,87% under perioden (Bonesmo Fredriksen 2012) och Sverige hade under de åren således en relativt god tillväxt en bit över det europeiska genomsnittet.

Att enbart identifiera den sammanslagna tillväxten för ett land är emellertid ett tämligen trubbigt redskap för att undersöka hur denna tillväxt påverkat och fördelats mellan individer. Under perioden 1995 till 2010 har exempelvis inkomsterna inom OECD stigit mycket snabbare hos de 10% som tjänar mest än hos resten av befolkningen och de 10% som tjänat minst i Europa har sett en lägre inkomstökning än resten av befolkningen. Därmed har inkomstskillnaderna ökat i nästan alla OECD-länder under tidsperioden (Bonesmo Fredriksen 2012).

Ginikoefficienten är en måttenhet för ekonomisk ojämlikhet inom en viss population och kan anta ett värde mellan 0 och 1 där 0 representerar en perfekt jämlikhet och en ginikoefficient på 1 representerar en total ojämlikhet där en person tjänar hela landets inkomst. Enligt ginikoefficienten har ojämlikheten ökat mer i Sverige från mitten av 90-talet till 2008 än i alla andra europeiska länder det finns tillgänglig data för (Bonesmo Fredriksen 2012), om än från en låg begynnelsenivå. Inom OECD ökade den genomsnittliga ginikoefficienten från 0,29 i mitten på 80-talet till 0,32 i slutet på 2000-talet. I Sverige ökade ginikoefficienten från 0,2 år 1980 till 0,33 år 2009 (Österberg 2013).

3.2 Den ekonomiska ojämlikhetens negativa konsekvenser

Det finns en utförlig litteratur som visar på att ekonomisk ojämlikhet har en lång rad negativa konsekvenser på såväl samhället i stort som dess medborgare. Exempelvis verkar ojämlikhet i disponibel inkomst generera en lägre generell tillit mellan människor (Gustavsson & Jordahl 2008), sämre samhällelig sammanhållning, en ökad grad av inhemsk terrorism, social oro, en lägre politisk delaktighet från medborgarna, ökat våld, ökad övervikt, dödlighet och suicid, lägre tillit till regeringen, fertil jordmån för antiliberala politiska strömningar, ökad andel av befolkningen i fängelse samt sämre mental och fysisk hälsa (Jetten et al. 2021; Wilkinson & Pickett 2007). Exempelvis kan en individ påverkas såväl direkt genom kroppslig stress som indirekt genom ohälsosamt beteende (som rökning och alkoholmissbruk) via medvetenheten om hennes egna underlägsna ekonomiska position relativt andra, det vill säga statushypotesen (Neckerman & Torche 2007).

En undersökning av resultaten av PISA mellan 1980 och 2015 kom vidare fram till att hög ekonomisk ojämlikhet har mycket negativa konsekvenser på ett lands skolresultat i matematik, naturvetenskap och läsförståelse (Thorson & Gearhart 2018). Ökad ekonomisk ojämlikhet har också visat sig bidra till större skillnad i utbildningsresultat mellan rikare och fattigare barn. En ökning av ginikoefficienten med 0,02 korrelerade med en minskning av 0,192 års skolgång hos låginkomstbarnen och en ökning med 0,372 års skolgång hos höginkomstbarnen. Denna effektskillnad står sig även då den kontrollerats för de involverade barnens familjers inkomster (Mayer 2001). Detta fenomen tyder på att nästa generation troligtvis kommer bidra till den ekonomiska ojämlikheten i en än större omfattning.

Sverige är inte undantaget de negativa följderna av en ökande ekonomisk ojämlikhet. I Sverige har skillnaden i disponibel inkomst ökat kraftigt mellan olika bostadsområden inom en stad mellan 1990 och 2006 (Österberg 2013). Forskning har vidare visat att segregation mellan olika bostadsområden eventuellt kan påverka människors hälsa (Neckerman & Torche (2007). Livslängden varierar med socioekonomisk position (Mackenbach et al. 2008) och exempelvis växte skillnaden i förväntad livslängd i Sverige efter 65 års ålder med mer än ett år mellan den lägsta och den högsta inkomstkvartilen mellan 2006 och 2015 för både män och kvinnor (Fors, Wastesson och Morin 2021).

3.3 Ekonomisk ojämlikhet i Sverige

Trots entydig forskning om trenden mot ökad ekonomisk ojämlikhet inom utvecklade länder är litteraturen på området inte lika entydig vad gäller dess orsaker, och globaliseringens roll i den ekonomiska ojämlikhetens utveckling är fortfarande debatterad (Mills 2009).

Den ekonomiska ojämlikheten har ökat i Sverige under de senaste decennierna, om än från en låg nivå. På 80-talet kan Sverige ha varit det minst ojämlika landet i världen gällande inkomstfördelning. Den ekonomiska ojämlikheten har i Sverige stigit mer de senaste 50 åren än i Europa som helhet och 2017 har Sverige långt fler dollarmiljardärer per capita än USA. Enligt Therborn (2019) är förändringen driven av bland annat politiska beslut där ginikoefficienten för faktorinkomster reducerades med 50% genom skatter och transfereringar 1991 men bara 17% 2017.

3.4 Ekonomisk ojämlikhet i Stockholm

Efter att Stockholms befolkningstillväxt varit negativ under 70-talet började den öka under 80-talet för att sedan skjuta fart på 90-talet. En stor faktor till att ha börjat locka till sig migranter var den växande servicesektorn, framför allt som ett resultat av placeringen av olika företags huvudkontor i Stockholm och expansionen av universitet och forskningsinstitut (Borgegard & Murdie 1993, Macrotrends 2023). Stockholm blev till en naturlig nod i den nya ekonomin och agerade draglok i expansionen av den kunskapsbaserade servicesektorn och lockade därmed till sig samma typ av välutbildad arbetskraft som Sassens (2018) globala städer.

Burgers och Musterd (2002) argumenterar för att Sassens analys kring globala städer även är applicerbar på städer i en utvecklad välfärdsstat, men att de sociala konsekvenserna av ekonomisk förändring kan vara olika beroende på den nationella kontexten.

Stockholm innehar fler av de typiska särdrag som kännetecknar en global stad. Stockholm har en expanderande internationell ekonomi, en välutbyggd servicesektor, IT-sektor, en växande polarisering och segregering och en politisk vilja att öka stadens internationella attraktionsgrad genom exempelvis stora infrastruktursatsningar. Samtidigt skiljer sig Stockholm från en typisk global stad genom sin förhållandevis ringa storlek och den svenska kontexten av en lång tradition av välfärdspolitik och ett djuprotat mönster av social jämlikhet mellan invånarna (Stahre 2004).

Sassens teorier kring globala städer beskriver en ökad socioekonomisk ojämlikhet inom städerna. Det finns relativt mycket genomförd forskning på området angående Stockholm. Sandberg

(2023) beskriver Stockholm som en global stad med stor socioekonomisk och spatial segregering med en rik innerstad och fattigare förorter och med en slående etnisk segregering. Segregationen inom Stockholm har ökat mellan 2001 och 2011 både bland den rikaste och den fattigaste kvintilen och Stockholm har blivit en av de mest segregerade huvudstäderna i Europa (Musterd et al. 2017).

Forskning på området pekar således mot att Stockholm de senaste decennierna blivit alltmer segregerat både etniskt, spatialt, socialt och ekonomiskt, det vill säga helt i enlighet med Sassens teorier om globala städer. Även Sverige som helhet har blivit mer ekonomiskt ojämlikt.

Vad författaren till denna uppsats inte lyckats hitta tidigare forskning på är om utvecklingen av den ekonomiska ojämlikheten i Stockholms skiljer sig från utvecklingen i övriga Sverige. Sassens teorier kring globala städer predicerar en större ökning av den ekonomiska ojämlikheten i Stockholm än i resten av landet. Som nämnts ovan ämnar denna uppsats utforska förhållandet mellan utvecklingen av ekonomisk ojämlikhet i Stockholm jämfört med landet som helhet under perioden 2011-2021. Nästa kapitel behandlar uppsatsens metod.

4 Metod

Sassens teori kring globala städer grundar sig på empiri från kvantitativa undersökningar. Då denna uppsats syfte är att kartlägga utvecklingen av den ekonomiska ojämlikheten och jämföra den mellan olika grupper med en kvantitativ och deskriptiv frågeställning, besvaras därför denna bäst genom en kvantitativ metod. Detta är således den analysmetod som används i förevarande uppsats.

Studien använder en kvantitativ metod med statistik hämtad från Statistiska centralbyrån (SCB). Denna statistik behandlas sedan i SPSS för att på ett tydligt vis åskådliggöra eventuella skillnader i utvecklingen mellan Stockholm och resten av Sverige.

4.1 Data/Empiriskt material

För att kunna undersöka om mekanismer kopplade till Sassens teorier om globala städer, som en förändrad arbetsmarknad med fler hög- och låginkomsttagare och en ökad ekonomisk ojämlikhet mellan Stockholm och övriga Sverige, har sekundärdata insamlats från statistikmyndigheten Statistiska centralbyrån (SCB). SCB ansvarar för att tillhandahålla officiell och objektiv statistik för

beslutsfattare, utredningsverksamhet och forskning, huvudsakligen på uppdrag av regeringen. SCB:s officiella statistik kan allmänt betraktas som den mest tillförlitliga och robusta som finns att tillgå. Detta, tillsammans med det faktum att SCB:s öppna statistik väl passar för denna studies undersökning, utgör argument för valet av empiriskt material.

Nackdelen med SCB:s statistik är, i likhet med de flesta sekundärkällor, att det inte går att påverka datans innehåll och begränsningar, exempelvis angående datas variabler. Detta gör att föreliggande studie fått anpassa sig något efter SCB:s data, exempelvis rörande valet av aktuell tidsserie och valda variabler.

Då datamaterialet baseras på information från ett stort antal respondenter med lite information om den enskilda individen men som däremot genererat jämförbara svar, som det går att räkna på, lämpar sig materialet utmärkt för en kvantitativ analysmetod (Barmark & Djurfeldt 2020: 26-29).

Data gällande låg- och hög ekonomisk standard 2011-2021 hämtades via SCB:s statistikdatabas (SCB Statistikdatabasen 2023) och innehåller tidsserier med officiell statistik från SCB och 14 andra myndigheter. Uttag ur statistikdatabasen visas i form av en tabell baserat på de ämnen och variabler som valts ut. Statistikfilerna sparades som Excel-filer som, efter en mindre bearbetning för att anpassas till SPSS, öppnades i SPSS där alla studiens diagram skapades och de statistiska operationerna utfördes.

4.2 Definitioner och operationaliseringar

4.2.1 Disponibel inkomst

Ekonomisk ojämlikhet kan mätas med flera olika mått. Resultatet av en mätning beror förstås på vilka mått som används. Att bostadspriserna i Stockholm stigit kraftigt under de senaste decennierna gör det högst rimligt att anta att den ekonomiska ojämlikheten ökat enormt i Stockholm mellan de som äger sin bostad och de som inte gör det, om också egendom inkluderas i måttet av ekonomisk ojämlikhet. De mått som är av intresse för denna studie är de som påverkas av den nya arbetsmarknad som växer fram i globala städer enligt Sassens teorier. I det fallet är de löpande inkomsterna mest intressanta.

I förevarande studie kommer disponibel inkomst användas som mått för inkomstfördelningen mellan olika grupper. Fördelen med denna måttenhet är att den inkluderar alla slags inkomster, både från lön, näringsverksamhet, skattepliktiga transfereringar som sjukpenning,

A-kassa och föräldrapenning och skattefria transfereringar som studiemedel och ekonomiskt bistånd. Dessutom ingår kapitalinkomster. Från summan av dessa belopp dras skatt, utbetalat underhållsstöd och återbetalat studiemedel (SCB 2016). Den disponibla inkomsten tar alltså också hänsyn till både det aktuella skatte- och bidragssystemet. I den svenska kontexten har både skatter och transfereringar en relativt stor inverkan på den disponibla inkomsten jämfört med många andra länder och båda bidrar till omfördelning och utjämning av de disponibla inkomsterna. Då uppsatsens syfte är att undersöka om Sassens teorier om globala städer kan appliceras i en svensk kontext och predicera utfallet för Stockholm, bör således de svenska utjämnande dragen av skatter och transfereringar räknas med.

4.2.2 Mått på ekonomisk ojämlikhet

Ekonomisk ojämlikhet kan mätas med flera olika mått. Den kan exempelvis mätas genom ginikoefficienten, genom att jämföra olika percentiler ur inkomstfördelningen med varandra eller genom att mäta inkomst i förhållande till medianinkomsten. Alla mätmetoder har sina för- och nackdelar.

Ginikoefficienten är ett mått på den generella inkomstfördelningen hos befolkningen genom att exempelvis jämföra hur stor andel av befolkningen som tjänar en viss andel av de sammanlagda inkomsterna, men utan att fånga upp mer precist var i inkomstfördelningen skillnaderna faktiskt finns. Det betyder att det räcker med att exempelvis den översta percentilen höginkomsttagare ökar sin inkomst rejält för att detta skulle kunna ge avtryck på ginikoefficienten. Då inriktningen för denna uppsats är att undersöka utvecklingen av den ekonomiska ojämlikheten med fokus på utvecklingen av låg- respektive höginkomstsegmentet av befolkningen är därför inte ginikoefficienten en optimal måttenhet i förevarande studie.

Att mäta kvoter av percentiler är också vanligt. Exempelvis redovisar kvoten mellan de 10 procent av befolkningen som tjänar mest och de 10 procent av befolkningen som tjänar minst det relativa avståndet mellan dessa grupper. Detta säger dock i sig inte mycket om huruvida medelklassen minskat eller om låginkomsttagare blivit fler eller färre. Därför är denna mätsticka inte heller optimal för denna studie.

Låg och hög ekonomisk standard mäter inkomst i förhållande till medianinkomsten i Sverige och är således ett mått på inkomsterna i relation till denna. En förändring av dessa mått kan således fånga upp en, enligt Sassens teori, minskande medelklass och en ökande andelen låg- och

höginkomsttagare. Detta gör den måttstocken lämpad för förevarande studie av ekonomisk ojämlikhet.

Med *låg ekonomisk standard* avser SCB personer som lever i hushåll med en disponibel inkomst per konsumtionsenhet som är mindre än 60% av medianvärdet av den disponibla inkomsten hos Sveriges befolkning. Gränsvärdena för låg ekonomisk standard är således olika för olika hushåll och beror på den aktuella medianinkomsten i Sverige (SCB 2023). *Hög ekonomisk standard* definierar SCB på liknande sätt men där den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet är 200% av medianinkomsten i riket (SCB Statistikdatabasen 2023). I studien kommer emellanåt också begreppet låginkomsttagare och höginkomsttagare användas och avser då de med låg respektive hög ekonomisk standard enligt SCB:s definition ovan.

4.2.3 Ekonomisk standard

Då föreliggande uppsats avser jämföra utvecklingen av den ekonomiska ojämlikheten mellan olika grupper över tid, behöver hänsyn tas inte bara till individens inkomst utan också till hushållets totala ekonomiska standard. En ensamstående individ utan barn med en medianinkomst kan ha en högre ekonomisk standard än en flerbarnsfamilj med en sammanlagd inkomst långt över medianinkomsten (SCB 2016). SCB räknar ut *ekonomisk standard* som den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet. Den konsumtionsenhetsskala som SCB har fastställt används för Sveriges officiella statistik, och är ett viktsystem där varje person i ett hushåll tilldelas en vikt baserat på budgetberäkningar innefattande utgifter för normal försörjning för olika hushållstyper. Ekonomisk standard räknas sedan ut som disponibel inkomst dividerat med summan av vikterna för hushållets medlemmar. Kvoten, ekonomisk standard, blir alltså disponibel inkomst per konsumtionsenhet (SCB 2016).

Kapitalinkomster definieras som avkastning på tillgångar som man äger eller säljer, exempelvis bankränta, aktieutdelning, eller vinst vid försäljning av värdepapper eller en bostad (SCB 2022). Kapitalinkomster är en vanlig form av inkomst i Sverige då drygt 6 av 10 vuxna svenskar har någon form av kapitalinkomst, vanligast i form av ränta, schablonintäkter från ISK, fondinnehav eller aktieutdelning. Endast 3 procent av Sveriges vuxna befolkning hade kapitalvinst i form av försäljning av bostad eller näringsfastighet (SCB 2022). Detta är inkomster som kan användas för konsumtion och som därför också ökar individens eller inkomstenhetens ekonomiska standard.

Den verkliga ökningen av ekonomisk ojämlikhet i Sverige, framför allt gällande gruppen med hög inkomst, kan underskattas om en inte räknar med realiserade kapitalvinster. Dessa kapitalvinster har visat sig vara återkommande tillägg, snarare än en tillfälligt övergående komponent hos gruppen med högst inkomst. De grupper med lägre inkomster däremot uppvisade inte alls samma kontinuerliga inkomstbidrag från kapitalvinster. Ökningen av den ekonomiska ojämlikheten i Sverige med kapitalvinster som grund har vidare ökat över tid sedan 1980-talet (Roine & Waldenstrom 2012). Dessa kapitalvinster kan naturligtvis också användas för konsumtion.

Nackdelen med att i denna kontext inkludera kapitalvinster är att den disponibla inkomsten, då den räknas ut på årsbasis, kan bli missvisande då en individ eller konsumtionsenhet under aktuellt år erhållit ett större engångsbelopp efter att exempelvis sålt en bostad och därigenom bli kategoriserade som höginkomsttagare, trots en eventuellt kontinuerligt låg inkomst. Då denna studie främst intresserar sig för tidsserier av den ekonomiska utvecklingen och inte det faktiska antalet låg- eller höginkomsttagare ett specifikt år, torde denna nackdel inte ligga studien till last. Dessa olika aspekter bildar tillsammans argument för att i denna studie inkludera kapitalvinster i den disponibla inkomsten som ligger till grund för kategorierna låg- och höginkomsttagare.

4.2.4 Stockholm och Stockholmsregionen

För att kunna studera skillnaderna mellan den ekonomiska utvecklingen i Stockholm och i Sverige som helhet i ljuset av Sassens teorier om globala städer behöver Stockholm definieras närmare. Operationaliseringen av Stockholm innebär per definition ytterligare en avgränsning. I förevarande studie operationaliseras Stockholm som Stockholms kommun. Detta område är inte i sig anpassat för studiens syfte att studera Stockholm som eventuell global stad, utan är en anpassning till den tillgängliga datan från SCB som går att differentiera på kommunnivå. Detta medför att delar av det som i andra sammanhang betraktas som Stockholm (exempelvis områden inom kommunerna Solna, Sundbyberg, Danderyd, Lidingö, Botkyrka, Huddinge, Salem och Nacka) inte inkluderas när Stockholm operationaliseras som Stockholms kommun. Flera av dessa kommuner innehåller i sin tur en hög andel högavlönade hushåll på pendelavstånd till de centrala delarna av Stockholm och andra innehåller en hög andel låginkomsttagare på pendelavstånd.

I en analys av den ekonomiska utvecklingen av Stockholm, med sin stora spatiala och socioekonomiska segregering, kan det finnas argument för att också se om dessa ytterkantsområden påverkas av utvecklingen av Stockholm som global stad. Varje dag pendlar drygt 320 000 människor in till Stockholms kommun och nästan 140 000 ut ur densamma (Pendlarstatistik 2023a).

Region Stockholms med dess 26 olika kommuner har ca 1 160 000 internpendlare vare dag, samt drygt 100 000 utpendlare och drygt 40 000 pendlare in i regionen (Pendlarstatistik 2023b). Därför görs också en jämförande analys av variabeln Stockholmsregionen, som operationaliseras som Region Stockholm. Detta då data från SCB också kan differentieras på regionnivå. När Stockholmsregionen operationaliseras som Region Stockholm inkluderas områden som Nynäshamn, Norrtälje och Södertälje, som kan sägas vara på pendelavstånd till Stockholms mer centrala delar men som förmodligen i mindre omfattning än dessa påverkas av de eventuella mekanismer som verkar i Stockholm som global stad. Operationaliseringarna av Stockholm och Stockholmsregionen som Stockholms kommun respektive Region Stockholm är således inte utan på förhand anade problem, men får ses som tillräckliga för att kunna fånga eventuella skillnader gentemot Sverige som helhet.

4.3 Avgränsningar och omfång

Föreliggande studie har ett begränsat omfång och flera avgränsningar har gjorts. Studien är avgränsad till att undersöka den ekonomiska utvecklingen under åren 2011 till 2021. Detta beror på att SCB:s lättillgängliga och sammanhållande statistik över de för uppsatsen intressanta variablerna inte sträcker sig längre tillbaka än så.

Omfånget på studiens dataunderlag begränsas i stort till den officiella statistik som tillhandahålls av SCB. Invånarnas subjektivt uppskattade ekonomiska situation, som i tillägg till deras faktiska ekonomiska situation kan ha såväl individuella som samhällsliga konsekvenser, placeras utanför denna studies omfång.

4.4 Analyismetod

Tillvägagångssättet för analysen i föreliggande studie är att först presentera studiens data, hämtad från SCB i tabellform där siffrorna för Sverige, Stockholm och Stockholmsregionen presenteras efter årtal. Variablerna behandlas därefter i SPSS för att kunna redovisa ett spridningsdiagram samt tillhörande regressionslinje. Sambandet mellan två kvantitativa variabler illustreras bäst med ett spridningsdiagram (Djurfeldt, Larsson & Stjärnhagen 2018: 153-154).

För att ytterligare illustrera tendenserna i tidsserierna från SCB görs en bivariat analys i form av en regressionsanalys i SPSS där respektive variabel för Sverige, Stockholm och

Stockholmsregionen agerar beroende variabel och variabeln för årtal är den oberoende variabeln. Den linjära regressionen görs för att approximera mätserierna till en rät linje för att med dessa på ett lättfattligt vis kunna åskådliggöra eventuella skillnader och gemensamheter hos tidsserierna. De tre spridningsdiagrammen med respektive regressionslinje presenteras i samma diagram för att en jämförelse ska bli lättöverskådlig.

4.4.1 Validitet

Eventuella systematiska mätfel i föreliggande studie beror på skevheter i överensstämmelsen mellan studiens variabler och dess teoretiska begrepp (Barmark & Djurfeldt 2020: 45). Studiens olika variabler, som exempelvis disponibel inkomst och måtten för låg- och höginkomsttagare har valts för att i möjligaste mån stå i resonans med de teoretiska fenomen som de söker återspegla. Argument för varför dessa variabler valts har också presenterats. Två andra av studiens teoretiska begrepp är Stockholm och Stockholmsregionen, vilka speglas av variablerna Stockholms kommun och Region Stockholm. Se tidigare diskussion kring operationaliseringen av Stockholm för validitetsaspekten av dessa definitioner.

Sverige avser hela Sverige, inklusive Stockholm och Stockholmsregionen. Utvecklingen i Stockholm och Stockholmsregionen jämförs därför med utvecklingen i hela Sverige inklusive Stockholm och Stockholmsregionen. Önskvärt hade varit att jämföra Stockholm med *resten av* Sverige för att få en eventuellt än tydligare diskrepans mellan variablerna. Anledningen är att det inte görs i förevarande studie är att inte finns någon lättillgänglig statistik över riket som helhet exklusive Stockholm. Då utfallen för Stockholm (och Stockholmsregionen) i förevarande studie jämförs med hela riket kommer därför *eventuella skillnader i ekonomisk utveckling vara nedtonade* i förhållande till de eventuella skillnader som skulle fås genom att jämföra Stockholm med hela Sverige exklusive Stockholm eller Stockholmsregionen med Sverige exklusive Stockholmsregionen.

Huruvida Stockholm kan definieras som en global stad har tagits upp tidigare. Generellt kan sägas att då Sassen (2018) inte ställer upp specifika kriterier för en definition av en global stad utifrån vilka en godtycklig stad tydligt kan definieras som en global stad eller ej utan lämnar definitionen vid beskrivningar av en global stads funktion och karakteristik, är det i mycket en bedömningsfråga huruvida Stockholm kan betraktas som en global stad eller ej. Tidigare har framförts argument för att Stockholm kan betraktas som en global stad.

4.4.2 Reliabilitet

Slumpmässiga mätfel som kan påverka studiens reliabilitet hänvisas till insamlingen av datamaterialet. Då materialet består av den officiella statistiken framtagen av SCB kan materialet anses vara tillförlitligt och studiens reliabilitet därmed god. Det som där inte återfinns är inofficiella ekonomiska transaktioner (exempelvis ”svart” arbete).

En annan reliabilitetsaspekt är de i studien uträknade approximationerna av det linjära sambandet i tidsserien mellan variablerna *År* och (exempelvis) *Andelen låginkomsttagare i Stockholm*. Dessa görs genom en linjär regressionsanalys, vilket är just en approximation av mätserierna till en rät linje för att med hjälp av denna på ett enkelt vis kunna se tendenser i tidsserierna och jämföra dessa med varandra.

4.4.3 Forskningsetiska ställningstaganden

Då denna uppsats enbart använt sig av anonymiserad och aggregerad redan fritt tillgängliga data finns inga individskydds krav att ta hänsyn till i föreliggande arbete. Enligt Vetenskapsrådets individskydds krav har samhällets medlemmar ett skydd mot otillbörlig insyn i exempelvis sina livsförhållanden och individer får inte utsättas för psykisk eller fysisk skada, förödmjukelse eller kränkning i forskningen. Ingen person eller grupp av personer beskrivs på ett nedsättande vis i förevarande studie. I vissa fall kan konsekvenserna av ett ekonomiskt ojämlikt samhälle beskrivas som potentiellt negativt för ett samhälle och dess invånare, men inte på grund av dess individer utan snarare på grund av abstrakta strukturer och mekanismer. Därmed behöver enbart Vetenskapsrådets forskningskrav beaktas, som säger att forskningen ska inriktas mot väsentliga frågor och hålla hög kvalitet, forskningskrav som denna uppsats avser uppfylla. Således har studien följt Vetenskapsrådets skrifter om god forskningssed (Vetenskapsrådet 2017) och forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet 2002).

5 Resultat

5.1 Utvecklingen av andelen låginkomsttagare

I detta avsnitt avses Hypotes 1 och Hypotes 2 prövas. *Hypotes 1* postulerade att andelen låginkomsttagare ökat i Stockholm mellan 2011 och 2021. Detta då stadens globala företag antas medföra ett ökat behov av lågutbildad arbetskraft som kan utföra enklare former av service för dessa företag och dess anställda. *Hypotes 2* påstod att andelen låginkomsttagare *ökat mer* i Stockholm än i resten av Sverige. Detta då de globala företagen är situerade just i Stockholm, och arbetsmarknaden för dessa lågavlönade arbeten borde därför expanderat mer i Stockholm än i resten av Sverige.

Tabell 1 nedan visar andelen personer (i procent) med låg ekonomisk standard under åren 2011-2021 i Sverige, Region Stockholm och Stockholms kommun.

Tabell 1: Andel (procent) med låg ekonomisk standard 2011-2021

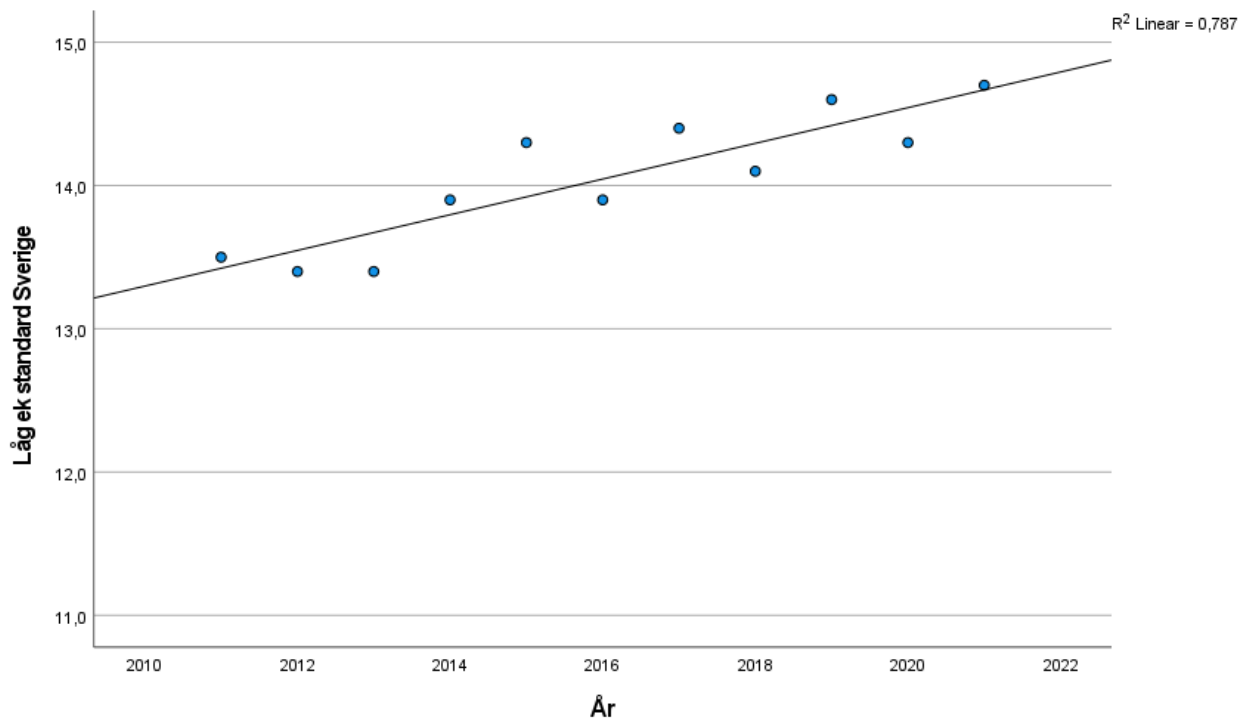
År	Sverige	Region Stockholm	Stockholms kommun
2011	13,5	11,8	13,2
2012	13,4	11,6	12,8
2013	13,4	11,4	12,5
2014	13,9	11,4	12,5
2015	14,3	11,5	12,5
2016	13,9	11,1	12
2017	14,4	11,4	12,2
2018	14,1	11,1	12
2019	14,6	11,5	12,3
2020	14,3	11,4	12,2
2021	14,7	11,6	12,2

Källa: SCB (Disponibel inkomst per konsumtionsenhet inklusive kapitalvinster)

Nedan analyseras först utvecklingen av låginkomsttagare i Sverige, varpå utvecklingen av låginkomsttagare i Region Stockholm och Stockholms kommun analyseras på samma sätt.

Ett spridningsdiagram med År på X-axeln och *Andel med låg ekonomisk standard* i Sverige (i procent) på Y-axeln åskådliggör sambandet mellan variablerna. En linjär regression ger den räta linje som bäst beskriver relationen mellan variablerna. Figur 1 nedan visar observationspunkterna (spridningsdiagrammet) tillsammans med regressionslinjen. Ur regressionsanalysen får vi också ett

signifikantstest. Detta är för oss ovidkommande då urvalet är detsamma som populationen i SCB:s data.

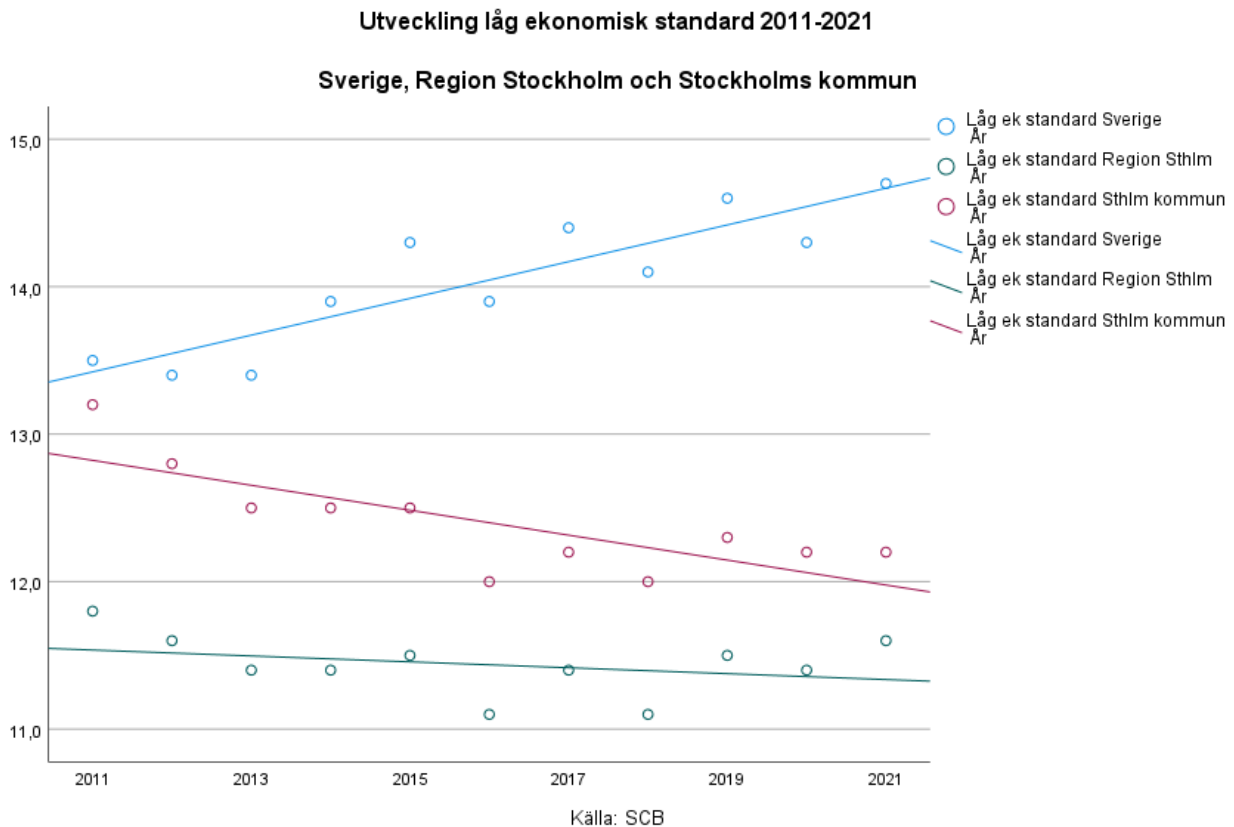

Figur 1: Spridningsdiagram och regressionslinje för Andelen med låg ekonomisk Standard i Sverige.

Källa: Författarens beräkningar i SPSS av information från Tabell 1 med data från SCB

I Figur 1 ses tydligt på linjens positiva lutning att andelen med låg ekonomisk standard ökat i Sverige under perioden.

Figur 2 nedan visar spridningsdiagram och tillhörande regressionslinjer för andelen personer med låg ekonomisk standard i Sverige, Region Stockholm och Stockholms kommun efter att de två senaste analyserats på samma sätt i SPSS som data för Sverige ovan. (Resultatet av regressionsanalyserna i Figur 2 återfinns i appendix 3, 4 och 5.)

Figur 2: Spridningsdiagram och regressionslinjer för utvecklingen av andelen med låg ekonomisk standard i Sverige, Region Stockholm och Stockholms kommun 2011-2021.

Källa: Författarens beräkningar i SPSS av information från Tabell 1 på officiell data från SCB

I Figur 2 syns tydliga tendenser. Andelen med låg ekonomisk standard har *ökat* i Sverige under perioden, från att ha startat på en nivå år 2011 som redan var högre än den för Region Stockholm och Stockholms kommun. Samtidigt har andelen *minskat* något i Stockholmsregionen och *minskat mer tydligt* i Stockholm. Detta betyder med andra ord att en växande andel av befolkningen i Sverige under perioden fått en låg ekonomisk standard, alltså blivit relativt sett fattigare, samtidigt som en minskande andel kan klassificeras som låginkomsttagare i Stockholm under perioden.

Sammanfattningsvis har alltså andelen låginkomsttagare under perioden minskat något i hela Stockholmsregionen och minskat mer tydligt i Stockholm. Andelen relativt sett fattiga har alltså minskat i Stockholm under perioden. Samtidigt har andelen låginkomsttagare *ökat* i Sverige som helhet. Detta ger tillräcklig information för att kunna pröva Hypotes 1 och Hypotes 2.

5.1.1 Hypotesprövning Hypotes 1

Hypotes 1: Förändringen av andelen låginkomsttagare i Stockholm mellan 2011 och 2021:

H^0 (Nollhypotes 1) = Andelen låginkomsttagare är densamma under perioden 2011-2021.

H^1 (Mothypotes 1) = Andelen låginkomsttagare har ökat i Stockholm mellan 2011 och 2021.

Då andelen med låg ekonomisk standard i Stockholm inte är densamma under perioden kan nollhypotesen förkastas ($H^0 = \text{falsk}$). Här kan noteras att vi ser en svag minskning av andelen låginkomsttagare i Stockholmsregionen. Då andelen med låg ekonomisk standard i såväl Stockholms som Stockholmsregionen *minskat* under perioden kan även den riktade hypotesen förkastas ($H^1 = \text{falsk}$). Detta innebär alltså att segmentet låginkomsttagare *minskat* i Stockholm under perioden. Detta strider alltså mot hypotesen att segmentet låginkomsttagare skulle öka i Stockholm, med grund i Sassens teori om globala städer där globala företag medför en större andel låglönearbetare som direkt eller indirekt fungerar som service åt dessa företag och deras välutbildade höginkomsttagare. Detta resultat ger i sig också svar på Hypotes 2.

5.1.2 Hypotesprövning Hypotes 2

Hypotes 2: Förändring av andelen låginkomsttagare i Stockholm jämfört med resten av Sverige:

H^0 (Nollhypotes 2) = Det finns ingen skillnad i utvecklingen av andelen låginkomsttagare i Stockholm jämfört med utvecklingen i övriga Sverige mellan 2011 och 2021.

H^1 (Mothypotes 2) = Andelen låginkomsttagare har ökat i Stockholm jämfört med övriga Sverige mellan 2011 och 2021.

Då andelen låginkomsttagare *ökat* i Sverige som helhet men *minskat* i Stockholms kan nollhypotesen förkastas ($H^0 = \text{falsk}$). Då andelen låginkomsttagare alltså *minskat* i Stockholm men *ökat* i resten av landet, vilket är tvärt emot studiens mothypotes, kan även den riktade hypotesen förkastas ($H^1 = \text{falsk}$).

Sammanfattningsvis ökade andelen av befolkningen med låg ekonomisk standard i Sverige under perioden, emedan den minskade något i Stockholmsregionen och minskade än mer i Stockholm under samma period. Andelen låginkomsttagare har alltså minskat i Stockholm, tvärt emot Hypotes 1. Andelen låginkomsttagare har dessutom minskat i relation till övriga Sverige, där ju andelen

låginkomsttagare ökat, vilket är tvärt emot hypotes 2. Detta gör sammantaget att både Hypotes 1 (Andelen låginkomsttagare har ökat i Stockholm) och Hypotes 2 (Andelen låginkomsttagare har ökat mer i Stockholm än i Sverige) kan falsifieras, eftersom andelen låginkomsttagare *de facto minskat* i Stockholm under perioden.

Innebär detta att Sassens teori att arbetsmarknaden för låglönearbeten i en global stad expanderar, då de stora företagen likväl som deras välbetalda anställda har behov av lågutbildad arbetskraft, inte kan appliceras på utvecklingen i Stockholm mellan 2011 och 2021? Kanske inte nödvändigtvis, men mer om detta senare.

5.2 Utvecklingen av andelen höginkomsttagare

Härnäst ska hypotes 3 och hypotes 4 undersökas. Enligt *Hypotes 3* ska andelen höginkomsttagare *ökat* i Stockholm mellan 2011 och 2021 då stadens globala företag och de företag som levererar avancerade företagstjänster åt dessa behöver högkvalificerad och därmed dyr arbetskraft, vilket borde göra att andelen höginkomsttagare i Stockholm ökar under perioden. Enligt *Hypotes 4* ska andelen höginkomsttagare ha *ökat mer* i Stockholm än i hela Sverige under perioden. Detta eftersom de globala företag vars tjänster kräver de mest talangfulla och välutbildade arbetarna framför allt finns i Stockholm och att Stockholm därmed attraherar fler höginkomsttagare än resten av Sverige. Därmed förutspås att segmentet höginkomsttagare ökar mer i Stockholm än i resten av Sverige.

I Tabell 2 nedan visas andelen personer i procent med hög ekonomisk standard under åren 2011-2021 i Sverige, Region Stockholm och Stockholms kommun.

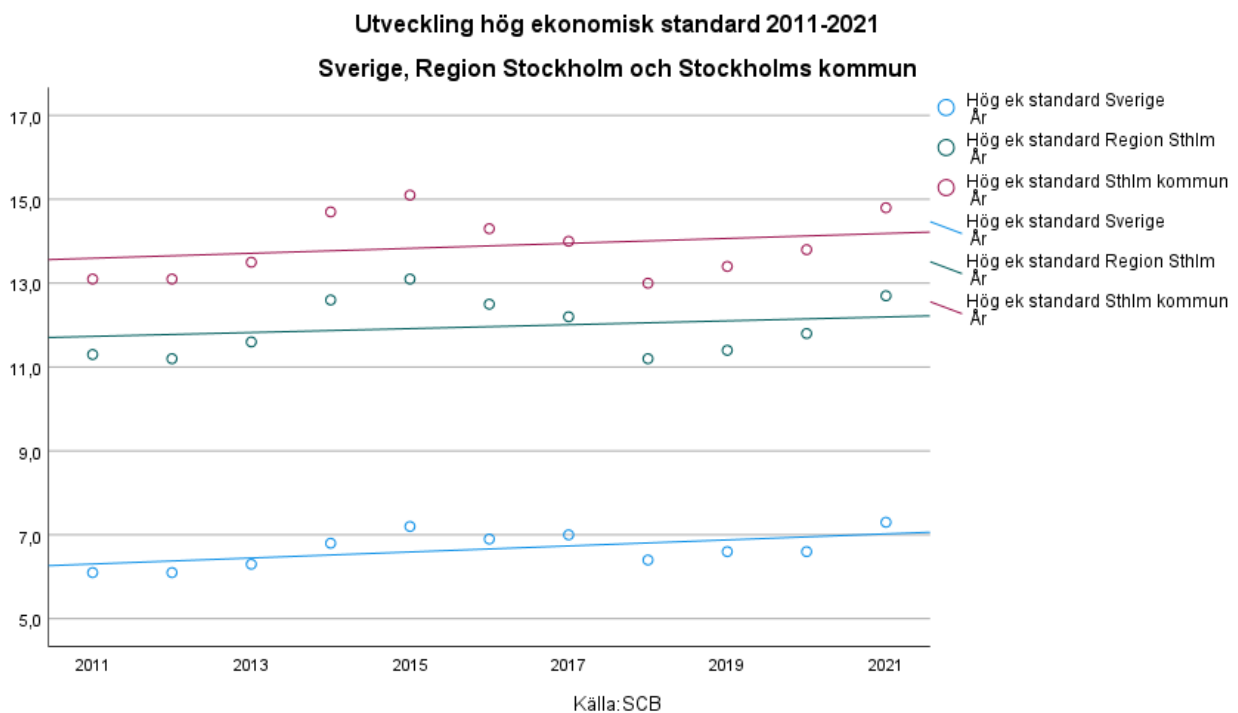
Tabell 2: Andel (procent) med hög ekonomisk standard 2011-2021

År	Sverige	Region Stockholm	Stockholms kommun
2011	6,1	11,3	13,1
2012	6,1	11,2	13,1
2013	6,3	11,6	13,5
2014	6,8	12,6	14,7
2015	7,2	13,1	15,1
2016	6,9	12,5	14,3
2017	7	12,2	14
2018	6,4	11,2	13
2019	6,6	11,4	13,4
2020	6,6	11,8	13,8
2021	7,3	12,7	14,8

Källa: SCB (Disponibel inkomst per konsumtionsenhet inklusive kapitalvinster)

Analysen av utvecklingen av andelen personer med hög ekonomisk standard följer i samma spår som den tidigare analysen av utvecklingen av andelen med låg ekonomisk standard.

Ett spridningsdiagram med årtal (oberoende variabel) på X-axeln och andelen (i procent) med hög ekonomisk standard (beroende variabel) på Y-axeln visas i Figur 3 nedan tillsammans med regressionslinjerna för Sverige, Region Stockholm och Stockholms kommun. Resultatet av regressionsanalyserna i Figur 3 återfinns i appendix 6, 7 och 8.

Figur 3: Spridningsdiagram och regressionslinjer för utvecklingen av andelen med hög ekonomisk standard i Sverige, Region Stockholm och Stockholms kommun 2011-2021

Källa: Författarens beräkningar i SPSS av information från figur Tabell 2 på officiell data från SCB

Det som klart framgår ur Figur 3 är en tydlig skillnad i andelen höginkomsttagare mellan de tre områdena, där andelen är och har varit störst i Stockholm, något mindre i Stockholmsregionen och omkring hälften så stor i Sverige som helhet.

Figur 3 uppvisar relativt platta tidsserier med liten förändring över tid, om än med en svag ökning av andelen med hög ekonomisk standard i såväl Sverige som helhet som Stockholmsregionen och Stockholm, alltså ett svagt positivt samband mellan alla tre beroende variablerna och den oberoende variabeln årtal. Dock ska tilläggas att utvecklingen här är relativt svag, vilket innebär att modellerna är relativt sårbara för eventuella avvikande värden strax utanför tidsspannet. Detta innebär att ett visst mått av försiktighet bör iakttas vid analysen av ovanstående figur. Det som kan konstateras är att tendensen är att andelen höginkomsttagare i såväl Sverige, Stockholm som Stockholmsregionen har legat relativt still under perioden, med en svag och likartad ökning i alla tre områdena under perioden. Att uttyda tydliga *skillnader* i utvecklingen mellan de tre variablerna i figuren är svårt.

I nästa avsnitt testas Hypotes 3, att andelen höginkomsttagare ökat i Stockholm under perioden.

5.2.1 Hypotesprövning Hypotes 3

Hypotes 3: Förändringen av andelen höginkomsttagare i Stockholm mellan 2011 och 2021:

H^3_0 = Andelen höginkomsttagare i Stockholm är densamma under perioden 2011-2021.

H^3_1 = Andelen höginkomsttagare har ökat i Stockholm mellan 2011 och 2021.

Då utvecklingen av andelen höginkomsttagare enligt regressionsanalysen stigit svagt i Stockholm under perioden kan nollhypotesen förkastas. Då andelen med hög ekonomisk standard har ökat svagt i såväl Stockholm som Stockholmsregionen under perioden (även om ökningen varit relativt svag) kan den riktade mothypotesen bekräftas.

Att andelen höginkomsttagare ökat i Stockholm bekräftar alltså Hypotes 3 som förutspådde att andelen höginkomsttagare skulle öka i Stockholm beroende på att de stora globala företagen, och de företag som tillhandahåller avancerade företagstjänster åt dessa, kräver kvalificerad arbetskraft som därför har hög lön. Som tidigare nämnts kan den svagt stigande tendensen bero på definitionen av tidsintervallet, med tanke på hur de likartade svängningarna hos alla tre variablerna sammanfaller med varandra och hur cyklerna verkar starta på en låg nivå och sluta på en högre nivå.

I nästa avsnitt testas Hypotes 4, att andelen höginkomsttagare ökat i Stockholm jämfört med Sverige som helhet under perioden.

5.2.2 Hypotesprövning Hypotes 4

Hypotes 4: Förändring av andelen höginkomsttagare i Stockholm jämfört med resten av Sverige mellan 2011 och 2021:

H^4_0 = Det finns ingen skillnad i utvecklingen av andelen höginkomsttagare i Stockholm jämfört med utvecklingen i övriga Sverige mellan 2011 och 2021.

H^4_1 = Andelen höginkomsttagare har ökat i Stockholm jämfört med övriga Sverige mellan 2011 och 2021.

Då det ur Figur 3 är svårt att uttyda eventuella skillnader i utvecklingarna av andelen höginkomsttagare mellan Stockholm och Sverige kan vi inte på grundval av denna förkasta

nollhypotesen. Detta innebär också att den riktade hypotesen, som säger att andelen höginkomsttagare ska öka *mer* i Stockholm än i resten av Sverige inte heller kan bekräftas av Figur 3. Att andelen höginkomsttagare inte tydligt ökat i Stockholm än i Sverige innebär att hypotes 4, som förutspådde det motsatta, inte stämmer.

Detta innebär att vi inte heller kan dra slutsatsen att den teoretiska grunden på vilken Hypotes 3 byggdes på stämmer. Hypotes 3 postulerades utifrån Sassens teori om att globala företag i en global stad fordrar kvalificerad arbetskraft och att andelen höginkomsttagare den globala staden därmed ökar. Andelen höginkomsttagare i Stockholm har förvisso ökat något, men andelen har inte tydligt ökat mer än i resten av Sverige. Då kan inte slutsatsen dras att det är på grund av Stockholm som global stad som andelen höginkomsttagare ökat i Stockholm under perioden. Mer om detta senare.

Sammanfattningsvis kan sägas att ingen tydlig skillnad i utvecklingen av höginkomsttagare inom Sverige, Stockholm och Stockholmsregionen kan konstateras, tvärt emot studiens hypotes.

6 Analys

Denna studies syfte var att undersöka om den ekonomiska ojämlikheten ökat mer i Stockholm jämfört med resten av landet. Med grund i Sassens teori om globala städer stipulerades hypoteser om att Stockholm skulle uppleva en ökad grad av ekonomisk ojämlikhet jämfört med Sverige som helhet under perioden 2011-2021. Enligt teorin, som säger att en global stad med stora globala företag (som i sin tur behöver företag som kan försörja dem med kvalificerade företagstjänster) fordrar en hög grad av kvalificerad arbetskraft med höga löner men också en utbredd lågkvalificerad arbetskraft som kan försörja dessa företag och höginkomsttagare med den service de behöver, ska den ekonomiska utvecklingen bland befolkningen i en global stad således leda mot en allt större andel både höginkomsttagare och låginkomsttagare jämfört med Sverige som helhet.

Studiens resultat, att andelen av befolkningen med låg ekonomisk standard *minskat* i Stockholm mellan 2011 och 2021 medan den ökat i Sverige som helhet och att andelen med hög ekonomisk standard förvisso ökat, men *inte* kan sägas ha ökat mer i Stockholm än i Sverige som helhet, motsäger studiens hypoteser. Den ekonomiska ojämlikheten har enligt studiens resultat *inte* ökat mer i Stockholm än i resten av Sverige.

Kan studien därmed konstatera att Sassens teorier om globala städer inte är applicerbar i en svensk kontext med Stockholm som global stad? För att kunna säga mer om studiens resultat i förhållande till Sassens teorier om globala städer kommer de följande avsnitten undersöka möjliga orsaker och förklaringar till studiens resultat.

6.1 Tidsperioden

Gällande andelen med hög ekonomisk standard var denna omkring dubbelt så stor i Stockholm som i Sverige redan vid tidsseriens start, vilket kan antyda att effekten av Sassens teori om globala städer redan innan tidsseriens början kan ha fått genomslag i Stockholm och att utvecklingen därefter kan ha planat ut och därför inte tydligt kan observeras under studiens tidsperiod. SCB:s statistik över lokala eller regionala inkomstskillnader sträcker sig enbart till 2011. Detta skulle alltså kunna vara en möjlig förklaring till studiens resultat utan att hävda att konsekvenserna av Sassens teori inte är applicerbar på Stockholm. Ingen tidigare klagörande forskning har hittats på området. Utifrån detta resonemang hade det varit intressant att göra en liknande studie med början av 90-talet som utgångspunkt.

Angående andelen med låg ekonomisk standard är denna från början av studiens tidsperiod redan lägre än andelen för hela Sverige och sjunker dessutom under perioden emedan den ökar för Sverige som helhet. Den möjliga förklaringen ovan kring höginkomsttagare verkar alltså inte kunna appliceras på studiens resultat för låginkomsttagare. Vilka andra eventuella förklaringar kan då finnas till studiens resultat?

6.2 Arbetsmarknaden och löneutveckling

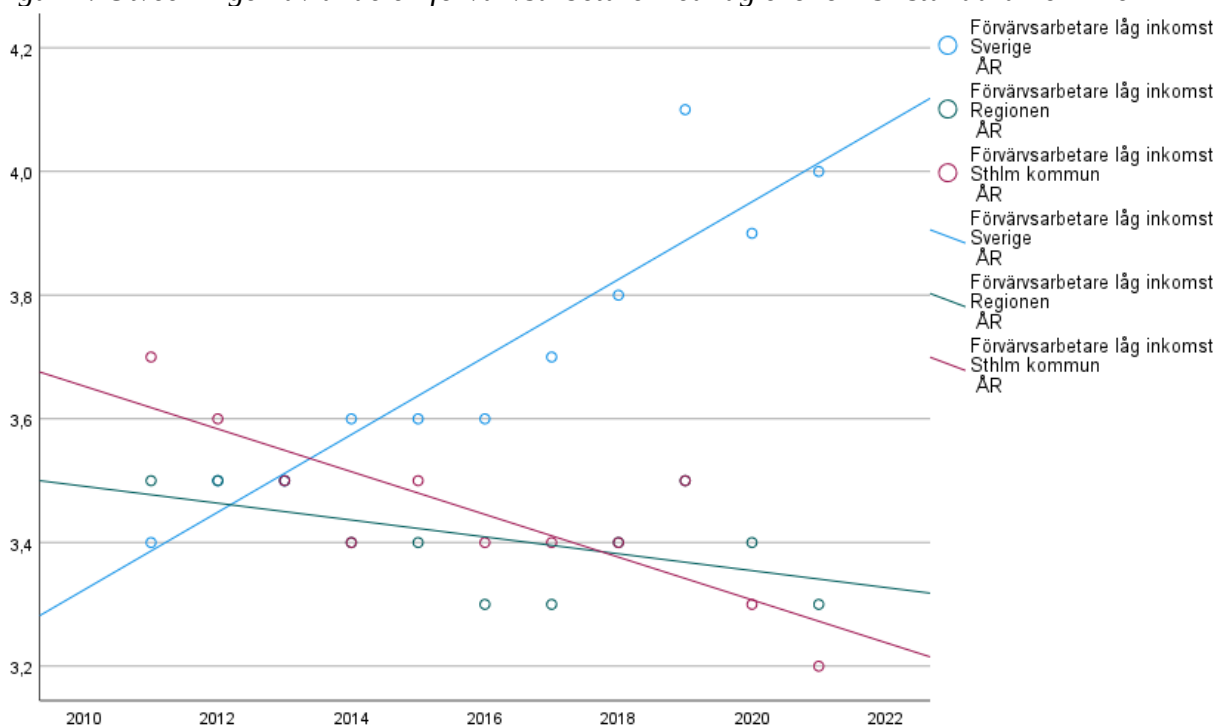
6.2.1 Större arbetsmarknad för lågutbildade i Stockholm?

Kan det vara så att Stockholm fått ett större utbud av lågavlönade arbeten som gör att fler lågutbildade personer via ett lågavlönat arbete kan komma över gränsen för låg ekonomisk standard (60 procent av medianinkomsten) jämfört med att inte ha ett arbete alls? Kan det med andra ord vara så att den minskade andelen personer med låg ekonomisk standard i Stockholm jämfört med övriga Sverige reflekterar en arbetsmarknadssituation som tillåter alltfler lågutbildade att ha arbete i Stockholm jämfört med övriga Sverige? Det skulle i så fall kunna vara förenligt med Sassens teorier

om att globala städer bidrar med en mängd låglönejobb, men som i föreliggande studies kontext bidrar till att minska andelen med låg ekonomisk standard.

För att undersöka detta sorteras enbart de individer med förvärvsinkomst ut ur SCB:s statistik, vilka redovisas i tabell 7 i appendix 13. Ett spridningsdiagram med tillhörande regressionslinjer för tabell 7 syns i Figur 4 nedan:

Figur 4: Utvecklingen av andelen förvärvsarbetare med låg ekonomisk standard 2011-2021

Källa: Tabell 7 i Appendix 12 med data från SCB

I Figur 4 ovan syns tydligt att andelen förvärvsarbetare i Stockholm med låg ekonomisk standard minskat under perioden, medan andelen förvärvsarbetare med låg ekonomisk standard ökat ganska kraftigt i Sverige som helhet. Andelen förvärvsarbetande låginkomsttagare har alltså ökat i Sverige men minskat i Stockholm.

Figur 5 nedan visar hur arbetslösheten utvecklats i Sverige, Region Stockholm samt Stockholms kommun. I figuren syns hur arbetslösheten minskat klart mer i Sverige som helhet än i Stockholm under perioden.

Figur 5: Utvecklingen av andelen arbetslösa 2011-2020

Källa: Tabell 5 i appendix 10 med data från SCB

Ur detta kan misstänkas att minskningen av andelen med låg ekonomisk standard i Stockholm inte beror på ett större utbud av lågavlönade arbeten (som genererar mer i inkomst än 60% av medianinkomsten) och alltså inte beror på att staden fått färre arbetslösa invånare.

Arbetslösheten i Sverige har under perioden minskat och närmat sig Stockholms nivåer. Att utvecklingen av andelen förvärvsarbetare med låg ekonomisk standard samtidigt stigit förhållandevis kraftigt i Sverige (Figur 4) antyder att arbeten med lön som ger låg ekonomisk standard snarare kan ha producerats utanför Stockholm under perioden, tvärt emot teorins prediktion. Tänkbara förklaringar till detta kan vara att låginkomsttagarna antingen har fått högre löner i Stockholm under perioden eller att de flyttat från Stockholm. Mer om dessa möjligheter nedan.

Vidare kan heller inte uteslutas att delar av Stockholms behov av billig arbetskraft tillgodoses genom informella arbeten som inte fångas upp av SCB:s statistik. Hur stor den är, hur

den ser ut och hur den påverkar siffrorna för låginkomsttagare i Stockholm är dock utanför denna uppsats omfång.

6.2.2 Bättre löneutveckling i Stockholm?

Kan det vara så att löneutvecklingen i Stockholm varit så pass mycket brantare än i resten av landet att många hushåll som i början av perioden räknades till segmentet låg ekonomisk standard inte gör det i slutet av perioden?

I Tabell 3 nedan visas ett godtyckligt axplock av yrken med tillhörande genomsnittliga bruttomånadslönen år 2014 och 2021 i Stockholms län och Sverige.

Tabell 3: Olika yrken och de tillhörande bruttolönerna år 2014 och 2021 i Stockholms län och Sverige

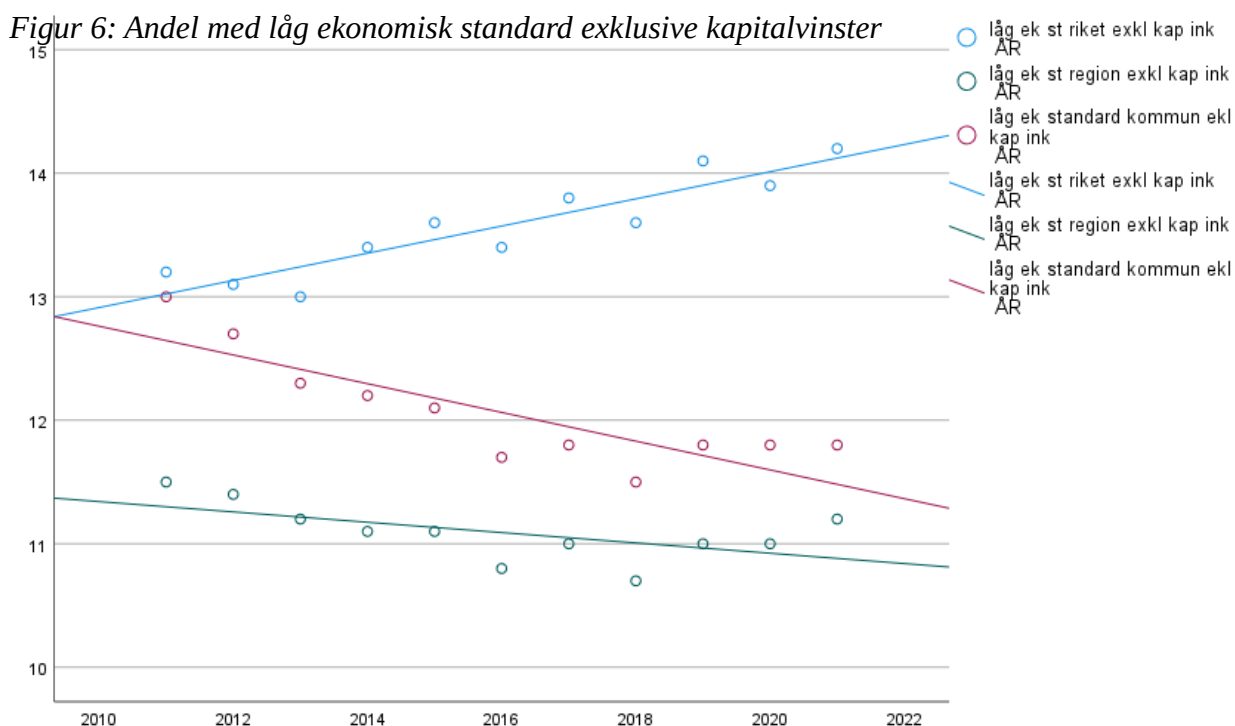
YRKE/ÅR	2014	2021
Sverige Kontorsreceptionister	23700	28700
Stockholms län Kontorsreceptionister	24800	30400
Sverige Kockar och kallskänkor	24000	28400
Stockholms län Kockar och kallskänkor	25200	30100
Sverige Fastighetsskötare	24100	28500
Stockholms län Fastighetsskötare	25000	29800
Sverige Barnskötare	21700	25400
Stockholms län Barnskötare	21900	25900
Sverige Elevassistenter m.fl.	22400	26100
Stockholms län Elevassistenter m.fl.	22900	27200
Sverige Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	25600	30500
Stockholms län Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	26100	30700
Sverige Vårdbiträden	23100	26500
Stockholms län Vårdbiträden	24000	27800
Sverige Personliga assistenter	25100	30200
Stockholms län Personliga assistenter	25200	30200
Sverige Städare	21600	24900
Stockholms län Städare	21300	25000
Sverige Restaurang- och köksbiträden m.fl.	21700	25000
Stockholms län Restaurang- och köksbiträden m.fl.	21600	25200
Sverige Renhållnings- och återvinningsarbetare	24800	28400
Stockholms län Renhållnings- och återvinningsarbetare	23900	30600
Sverige Vaktmästare m.fl.	23100	27200
Stockholms län Vaktmästare m.fl.	23600	28000

Källa: SCB

Som synes i Tabell 3, där ett godtyckligt urval av yrken med mer eller mindre låglönekaraktär visas, har löneutvecklingen inom Region Stockholm i stort följt den för hela Sverige mellan 2014 och 2021. Däremot tenderar lönen inom Region Stockholm att ligga något högre än inom Sverige som helhet för dessa yrken (mellan 0 till 2000 kr mer i genomsnitt). Löneutvecklingen ser däremot som nämnts relativt jämn ut mellan Sverige och Stockholmsregionen gällande detta godtyckliga urval, vilket gör att slutsatsen inte kan dras att en stigande löneutveckling i Stockholmsregionen systematiskt gjort att en mindre andel klassificeras som låginkomsttagare.

6.3 Kapitalvinster

Förevarande studie har använt disponibel inkomst inklusive kapitalinkomster och kapitalvinster som mått och argumenterat för detta val. Då kapitalvinster medräknats kan frågan ställas om det är dessa vinster, exempelvis individer med annars låg inkomst som sålt sin bostad, som gör att andelen med låg ekonomisk standard minskat i Stockholm. En undersökning på motsvarande data som tidigare som tidigare redovisats för andelen med låg ekonomisk standard men som nu *exkluderar kapitalvinster*, och därmed vinster från eventuella bostadsförsäljningar, ses i Figur 6 nedan. Tabellen med data från SCB som ligger till grund för Figur 6 återfinns i appendix 9.

Källa: SCB

Figur 6 ovan uppvisar samma mönster för perioden med en minskad andel med låg ekonomisk standard i Stockholm och en ökad andel i Sverige som helhet. Slutsatsen är att kapitalvinster inte är orsaken till den minskade andelen låginkomsttagare i Stockholm.

6.4 Migration

6.4.1 Migrantarbetare

Kan det vara så att Stockholms behov av billig arbetskraft också underhålls av migrantarbetare, vars svaga ställning på arbetsmarknaden och regelverket kring arbetstillstånd gör dem villiga att arbeta till en låg lön, ofta utan kollektivavtal?

Andelen anställda födda i ett utvecklingsland inom låginkomstyrken som städare och kökspersonal ökade stadigt mellan 2009 och 2015 i Sverige. Av de ca 2000 arbetstillstånd som utfärdades inom dessa sektorer 2011 utfärdades ungefär hälften i Stockholmsregionen och en fjärdedel i Stockholm (Frödin and Kjellberg 2018).

Frågan hur de dyra bostadspriserna i Stockholm kan kombineras med behovet av billig arbetskraft kan möjligen delvis besvaras av att bland personer födda utanför Europa har andelen trångbodda ökat från 10% 1995 till 21% 2016, där trångboddhet definieras som mer än två personer per sovrum. Motsvarande siffra bland inrikesfödda har under perioden legat relativt konstant kring 2% för Sverige SCB (2018). Att trångboddheten får såväl inrikesfödda som de födda utanför Europa är högre i Stockholm än i Sverige som helhet är ingen vågad gissning.

6.4.2 Utflyttning av låginkomsttagare

En efterfrågan på bostäder som vida överstigit utbudet har gjort att bostadspriserna ökat rejält i Stockholm under de senaste decennierna. Detta har gjort att de minst kapitalstarka individerna haft större utmaningar att hitta boende i Stockholm. En minskad andel billiga hyresrätter sedan utförsäljningarna av allmännyttans hyreshus tog fart under 1990-talet (Svenska bostäder u.å.) har vidare accentuerat detta fenomen. Har det blivit så dyrt att bosätta sig i Stockholm att de med låg inkomst inte har råd att bo där längre?

Enligt Swedbanks boindex för 3:e kvartalet 2021 betalade en tvåbarnsfamilj i Stockholm i genomsnitt 13100 kr mer i månaden för sitt boende än motsvarande familj i en av Sveriges 40 minsta kommuner (Swedbank 2021). Även om de minsta kommunerna inte är representativa för Sverige som helhet ger detta en antydning om att hushåll med låg inkomst kan ha svårt att bo kvar i Stockholm med tanke på de dyra boendekostnaderna.

Länsstyrelsen i Stockholms län delar denna bild och oroas över att det uppstår generella problem när personer med samhällsviktiga yrken som polis, inom sjukvård och barnomsorg har svårt att etablera sig på Stockholms bostadsmarknad som i hög utsträckning bara fungerar för hushåll med höga och stabila inkomster då andelen bostäder med låg hyra minskat till följd av renoveringar, bostadsrättsomvandlingar och försäljningar (Länsstyrelsen Stockholm 2022).

Stockholms handelskammare skriver om problemet där de kommit fram till att 80% av alla unga ensamstående inte har råd att köpa en etta centralt i Stockholm och att 16000 av 104000 undersökta anställda inom en rad samhällsviktiga yrken inte längre har möjlighet att köpa en genomsnittlig bostad i Stockholms län (Stockholms Handelskammare 2022).

6.4.3 Pendlare

Det verkar som att bostadsbrist, höga bostadskostnader och generellt höga levnadsomkostnader kan ha drivit bort många låginkomsttagare från Stockholm. Hur tillgodoser då Stockholm ändå sin försörjning av lågavlönade arbeten? Den befintliga men minskande gruppen låginkomsttagare som bor i hyresrätter som ännu inte renoverats eller som bor i bostadsrätt köpt för en eller ett par decennier sedan är förstas ur denna aspekt grundläggande. De kan fortsätta både bo och arbeta i staden. Men inte alla bor och arbetar på samma ort.

I den tidigare diskussionen gällande förvärvsarbetare, arbetslöshet och låg ekonomisk standard kunde resultat observeras som antydde att *arbeten med lön som ger låg ekonomisk standard eventuellt kan ha producerats utanför Stockholm under perioden, snarare än i Stockholm*. Detta går tvärt emot teorins prediktion - om man bortser från pendlarna. Kan det vara så att låglönearbetena produceras i Stockholm men att arbetskraften bor utanför Stockholm?

Betydligt fler pendlar in till Stockholms stad för att arbeta jämfört med hur många som pendlar ut. Inpendlarna kommer huvudsakligen från övriga länet. År 2020 bodde 82% av inpendlare i övriga kommuner i Stockholms län. Omkring hälften av den förvärvsarbetande befolkningen i Solna, Lidingö, Nacka, Danderyd, Sundbyberg, Tyresö och Huddinge arbetade i Stockholms kommun. Inpendlingen från kommuner längre bort i regionen var också hög. Mellan 11 och 17 procent av den förvärvsarbetande befolkningen i exempelvis Norrtälje, Nykvarn och Södertälje arbetade i Stockholms kommun (Stockholms stad 2022).

Det går alltså inte att utesluta att pendlingen innebär att en växande andel låglöneyrken skapas i Stockholm och att den arbetskraften tillgodoses från andra delar av Stockholmsregionen

eller de intill Stockholmsregionen angränsande regionerna - Uppsala län och Södermanlands län. Om det är så att dessa län i viss mån tillgodoser Stockholms behov av låglönearbetare genom arbetspendling borde en större utveckling av andelen låginkomsttagare kunna observeras i dessa regioner.

Figur 7: Andel med låg ekonomisk standard i Stockholms, Uppsala och Södermanlands län samt för Sverige och Stockholms kommun

Källa: Tabell 6 i appendix 11 med data från SCB

Figur 7 ovan är densamma som Figur 2, men där också Uppsala län och Sörmlands län är tillagda. Här kan tydligt ses hur andelen inkomsttagare sjunkit i Stockholms län, men sjunkit mer i Stockholm emedan den ökat i Sverige som helhet, vilket är vad Figur 2 tidigare redovisats. I Figur 7 syns däremot hur andelen låginkomsttagare *stigit* i Uppsala län, mer än för Sverige som helhet, och stigit än mer kraftigt i Södermanlands län.

Detta innebär med andra ord att låginkomsttagarna blivit mycket färre i Stockholm, färre i Stockholmsregionen men samtidigt *stigit* i de två angränsande regionerna Uppsala och Södermanland. Detta stärker tesen att låginkomsttagare flyttat ut från Stockholm, gissningsvis på grund av de där höga levnadsomkostnaderna och istället bosatt sig i omkringliggande regioner. Det

går således att misstänka att Stockholm och Stockholmsregionens behov av billig arbetskraft tillgodoses genom pendlare från de närliggande regionerna.

Detta kan tolkas som att Sassens teorier om en ökad ekonomisk ojämlikhet inom globala städer och mellan globala städer och resten av landet skulle kunna appliceras på Stockholm i en svensk kontext om Stockholm ses på som en större region. Arbeten med låg ekonomisk standard kan ha producerats i och omkring Stockholm till följd av det behov av outhärlig och lågavlönad service de stora globala företagen och dess högavlönade medarbetare har. På grund av de i Stockholm kraftigt stigande boendekostnaderna kan denna lågavlönade arbetskraft i stor utsträckning tvingats bosätta sig utanför Stockholm och även utanför Stockholmsregionen för att pendla till arbetet i eller närmare staden. På så vis predicerar Sassens teorier utvecklingen i Stockholm men ett geografiskt Stockholm som breder ut sig lika långt som ett rimligt pendelavstånd.

7 Avslutande diskussion

Denna studie syftade till att undersöka om den ekonomiska ojämlikheten i Stockholm ökat mer än i resten av landet och därmed se om Sassens teorier predicerat utvecklingen i Stockholm. Mot bakgrund av Sassens teori att globala företag i en global stad fordrar kvalificerad och välutbildad arbetskraft och att andelen höginkomsttagare den globala staden därmed ökar, samtidigt som arbetsmarknaden för låglönearbeten i en global stad expanderar då de stora företagen, likväl som deras välbetalda anställda, har behov av lågutbildad arbetskraft för utförandet av enklare former av service för dessa företag och anställda, formades studiens hypoteser.

Studiens hypoteser var att såväl andelen låginkomsttagare som höginkomsttagare har ökat mer i Stockholm än i resten av Sverige mellan 2011 och 2021. Studiens resultat var att andelen höginkomsttagare förvisso ökat i Stockholm, men inte mer än i resten av Sverige samtidigt som andelen låginkomsttagare minskat tydligt i Stockholm emedan andelen ökat i resten av Sverige. Detta betyder sammantaget att segmentet höginkomsttagare följt utvecklingen i Sverige medan segmentet låginkomsttagare *minskat* i Stockholm jämfört med Sverige under perioden. Detta betyder att den ekonomiska ojämlikheten därmed minskat i Stockholm.

Är slutsatsen av denna studies resultat att Sassens teorier inte är applicerbara på Stockholm och inte predicerat Stockholms utveckling? Uppsatsens efterföljande analys har visat att utvecklingen av den minskade andelen låginkomsttagare i Stockholm troligen till stor del beror på stadens höga boendekostnader, som ökat till den grad att låginkomsttagare tvingats flytta från Stockholms kommun. Samtidigt har andelen låginkomsttagare ökat i de närliggande regionerna, vilket gör det troligt att Stockholm kan tillgodose sitt behov av lågkvalificerad arbetskraft genom arbetspendling.

Att andelen höginkomsttagare redan vid denna studies tidsperiods början var omkring dubbelt så hög i Stockholm som i Sverige väcker misstanken att utvecklingen som prediceras av Sassen redan fått genomslag vid denna studies tidsperiods början. En studie som sträcker sig längre tillbaka i tiden vore därför ur detta perspektiv intressant. Vidare skulle även utvecklingen av höginkomsttagares arbetspendling behöva utforskas då de också kan misstänkas bo utanför Stockholm och arbetspendla. Exempelvis påvisade Boverket i en rapport från 2005 att det finns ett samband mellan högre inkomst och längre pendlingsavstånd till arbetsplatsen i Stockholm-Mälardalenregionen (Boverket 2005). Detta skulle kunna förklara likheten i utvecklingen av gruppen höginkomsttagare i Stockholm med resten av Sverige mellan 2011 och 2021 och varför andelen höginkomsttagare inte stigit ansevärt mer i Stockholm under perioden. Med andra ord kan misstänkas att även det fenomenet till en del skulle kunna förklaras av en geografiskt bredare definition av Stockholm och därmed samtidigt vara förenligt med Sassens teoriers förutsägelse om en ökande andel höginkomsttagare i Stockholm jämfört med resten av Sverige.

Utvecklingen av bostadssituationen i Stockholm verkar således fått till följd ett mer långväga pendlande, vilket gör att arbetsmarknadssituationen i Stockholm även påverkar invånare i omkringliggande regioner. Därför behöver även dessa regioner tas med i en analys av den ekonomiska utvecklingen som härrör från förändrade inkomststrukturer i Stockholm, inkomststrukturer som i sin tur inte kan uteslutas ha predicerats av Sassens teorier om globala städer och dess utveckling mot större andelar låg- och höginkomsttagare. Detta större område på ett rimligt pendelavstånd runt Stockholm skulle då geografiskt och populationsmässigt närma sig många av de andra storstäder Sassen nämner som globala städer.

Denna uppsats kan sägas ha vidrört ämnet och mer forskning på området behövs. Mer information om hur arbetspendlingen ser ut i detalj, exempelvis mellan vilka områden, stadsdelar och regioner pendlingen sker i kombination med inom vilka branscher, samt pendlarnas

inkomstnivåer är information som tydligare skulle kunna utröna om Sassens teorier om globala städer är adekvata som förklaringar till Stockholms utveckling.

8 Käll- och litteraturförteckning

Atkinson, A. B., Piketty, T., & Saez, E.. (2011). "Top Incomes in the Long Run of History." *Journal of Economic Literature* 49 (1): 3–71. doi:10.1257/ jel.49.1.3

Barmark, M. & Djurfeldt, G. (2020). *Statistisk verktygslåda 0 – att förstå och förändra världen med siffror, andra upplagan*. Lund: Studentlitteratur.

Bonesmo Fredriksen, K. (2012). *Income Inequality in the European Union*, OECD Economics Department Working Papers, No. 952, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5k9bdt47q5zt-e n>.

Borgegard, L.-E. & Murdie, R. A. (1993). 'Socio-demographic impacts of economic restructuring on Stockholm's inner city', *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 84(4), pp. 269-280–280. doi:10.1111/j.1467-9663.1993.tb01769.x.

Boverket (2009). Är regionförstoring hållbar?. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2005/ar-regionforstoring-hallbar/> Hämtad 2023-05-13.

Burgers, J. & Musterd, S. (2002). 'Understanding Urban Inequality: A Model Based on Existing Theories and an Empirical Illustration', *International Journal of Urban & Regional Research*, 26(2), pp. 403–413. doi:10.1111/1468-2427.00387.

Djurfeldt, G., Larsson, R. & Stjärnhagen, O. (2018). *Statistisk verktygslåda 1 – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder, tredje upplagan*. Lund: Studentlitteratur.

Fors, S., Wastesson, J. & Morin, L. (2021). 'Growing Income-Based Inequalities in Old-Age Life Expectancy in Sweden, 2006-2015', *Demography*, 58(6), pp. 2117–2138. doi:10.1215/00703370-9456514.

Frödin, O., & Kjellberg, A. (2018). "Labor Migration from Third Countries to Swedish Low-Wage Jobs." *Nordic Journal of Working Life Studies* 8 (1): 65–85. doi:10.18291/njwls.v8i1.104847

Gustavsson, M & Jordahl, H. (2008). Inequality and trust in Sweden: Some inequalities are more harmful than others. *Journal of Public Economics*. Volume 92, 348-365.

<https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2007.06.010>

Jetten et al. (2021). Consequences of economic inequality for the social and political vitality of society: A social identity analysis. *Political Psychology*, doi:http://dx.doi.org/10.1111/pops.12800

Länsstyrelsen Stockholm (u.å.). Kommuner i Stockholms län.

<https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/om-oss/om-lansstyrelsen-stockholm/om-lanet/kommuner-i-stockholms-lan.html> [2023-04-09]

Länsstyrelsen Stockholm (2022). Läget i länet – Bostadsmarknaden i Stockholms län 2022. <https://www.lansstyrelsen.se/publikation?entry=162&context=39> [2023-04-11]

Mackenbach, J. *et al.* (2008) 'Socioeconomic inequalities in health in 22 European countries', *The New England journal of medicine*, 358(23), pp. 2468–2481. doi:10.1056/NEJMsa0707519.

Macrotrends (2023). Stockholm, Sweden Metro Area Population 1950-2023.

<https://www.macrotrends.net/cities/22597/stockholm/population> [2023-02-17]

Mayer, S. E. (2001). "How Did the Increase in Economic Inequality between 1970 and 1990 Affect Children's Educational Attainment?" *American Journal of Sociology* 107 (1): 1–32.

doi:10.1086/323149

Mills, M. (2009) 'Globalization and Inequality', *European Sociological Review*, 25(1), pp. 1–8.

doi:10.1093/esr/jcn046.

Murphy, A. & Contreras, I. (2022). *The Global 2000*. <https://www.forbes.com/lists/global2000/?sh=3847be75ac04> [2023-02-17]

Pendlarstatistik (2023a). Stockholms kommun.

<https://www.pendlarstatistik.se/stockholms-lan/stockholms-kommun/> [2023-03-12]

Pendlarstatistik (2023b). Stockholms län. <https://www.pendlarstatistik.se/stockholms-lan/> [2023-03-12]

Region Stockholm (2022). *Stockholmsregionen i en internationell jämförelse*.

<https://experience.arcgis.com/experience/725b0b3ec6f84c689789d8c604a4aac9/page/Start/?views=Internationell-j%C3%A4mf%C3%B6relse%2CInternationell-ranking> [2023-02-17]

Roine, J. & Waldenstrom, D. (2012) 'On the Role of Capital Gains in Swedish Income Inequality', *Review of Income and Wealth*, 58(3), pp. 569–587. <https://doi.org/10.1111/j.1475-4991.2011.00475.x>

Sandberg, J. (2023). Stockholm: social mechanisms of migrants' emplacement in a segregated global city, *Ethnic and Racial Studies*, DOI: 10.1080/01419870.2023.2168499

Musterd, S., Marcińczak, S., van Ham, M. & Tammaru, T. (2017). Socioeconomic segregation in European capital cities. Increasing separation between poor and rich, *Urban Geography*, 38:7, 1062-1083, DOI: 10.1080/02723638.2016.1228371

SCB (2016). Att jämföra inkomster för hushåll. <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2016/Att-jamfora-inkomster-for-hushall/> [2023-02-12]

SCB (2018). Var femte person född utanför Europa är trångbodd.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2018/var-femte-person-fodd-utanfor-europa-ar-trangbodd/> [2023-04-12]

SCB (2022). Svenskarnas kapitalinkomster ojämnt fördelade.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2022/svenskarnas-kapitalinkomster-ojamnt-fordelade/> [2023-03-12]

SCB (2023). Stark inkomstutveckling under 2021, men ökande skillnader. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/inkomster-och-skatter/pong/statistiknyhet/inkomster-och-skatter-for-individer-och-hushall-2021/>. [2023-03-12]

SCB Statistikdatabasen (2023). Indikatorer inkomstfördelning efter region. År 2011 – 2021. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__HE__HE0110__HE0110F/TabVX1DispInkN/ [2023-03-12]

Stahre, U. (2004). 'City in Change: Globalization, Local Politics and Urban Movements in Contemporary Stockholm', *International Journal of Urban & Regional Research*, 28(1), pp. 68–85. doi:10.1111/j.0309-1317.2004.00503.x.

Svenska Bostäder (u.å). Utförsäljning av allmännyttan. <https://www.svenskabostader.se/var-historia/artiklar/utforsaljning-av-allmannyttan/> [2023-04-10]

Stockholms Handelskammare (2022). Ny rapport visar negativa effekter av bostadsmarknaden. <https://stockholmshandelskammare.se/nyheter/ny-rapport-visar-negativa-effekter-av-bostadsmarknaden> [2023-04-11]

Stockholms stad (2022). Statistik om Stockholm. Förvärvsarbete i Stockholm 2020. Årsrapport. <https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/statistik/befolkning/forvarvsarbetande/forvarvsarbetande-2020.pdf> [2023-04-11]

Stockholms stad (2023). Områdesfakta – statistik om stadens delområden. <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/statistik/omradesfakta/> [2023-04-09]

Swedbank (2021). Lägre boendeutgifter ger mer kvar i plånboken för de som bor i Sveriges minsta kommuner. <https://news.cision.com/se/swedbank/r/lagre-boendeutgifter-ger-mer-kvar-i-planboken-for-de-som-bor-i-sveriges-minsta-kommuner,c3467807> [2023-04-11]

Therborn (2019). Sweden's turn to economic inequality, 1982–2019, *Structural Change and Economic Dynamics*, Volume 52, 2020, Pages 159-166, ISSN 0954-349X, <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2019.10.005>.

Thorson, G.R. & Gearhart, S.M. (2018). ‘The Adverse Effects of Economic Inequality on Educational Outcomes: An Examination of PISA Scores, 2000-2015’, *World Affairs*, 181(3), pp. 286–306.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2002-01-08-forskningsetiska-principer-inom-humanistisk-samhallsvetenskaplig-forskning.html> [2023-03-05]

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet. <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html> [2023-03-05]

Wilkinson, R.G. & Pickett, K.E. (2007). ‘The problems of relative deprivation: Why some societies do better than others’, *Social Science and Medicine*, 65(9), pp. 1965-1978–1978. doi:10.1016/j.socscimed.2007.05.041.

Worldatlas (2018). *Cities With the Most Fortune 500 Companies*.

<https://www.worldatlas.com/articles/cities-with-the-most-company-headquarters.html> [2023-02-17]

WSP (2018). *A Tale of Our Cities - 2018 Wsp Global City Index*.

<https://www.wsp.com/-/media/insights/sweden/2018/stockholm-global-cities-index/global-cities-index.pdf> [2023-02-17]

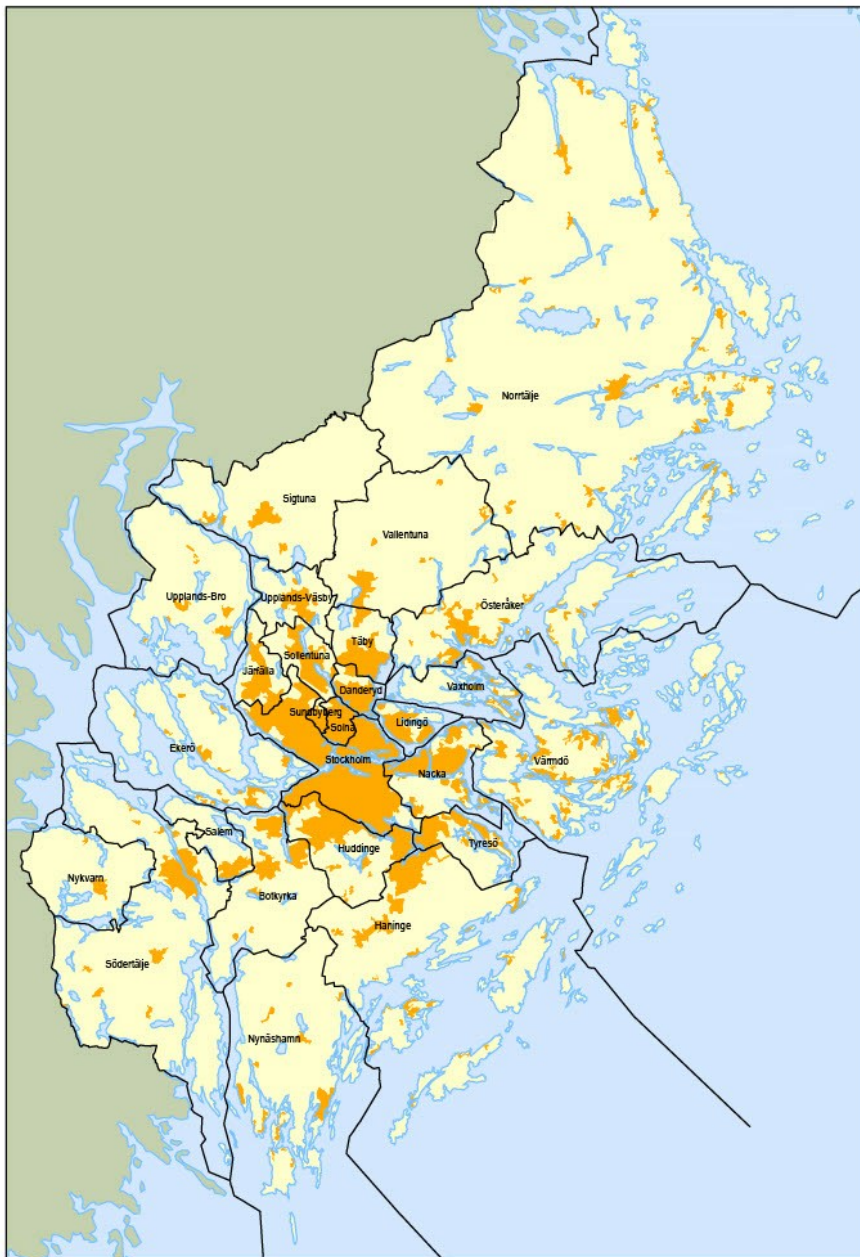
Österberg, T. (2013). The increasing importance of place: Neighbourhood differences in metropolitan sweden, 1990-2006. *China Journal of Social Work*, 6(3), 244.

doi:<https://doi.org.proxybib.miun.se/10.1080/17525098.2013.840662>

9 Appendix

9.1 Appendix 1 Karta över region Stockholm med dess 26 kommuner

Appendix 1: Karta över region Stockholm med dess 26 kommuner

Källa: Länsstyrelsen Stockholm (u.å.)

9.2 Appendix 2 Karta över Stockholms kommun med stadens stadsdelar

Appendix 2: Karta Stockholms kommun med stadens stadsdelar

Källa: Stockholms stad (2023)

9.3 Appendix 3

Resultat från regressionsanalys i SPSS över låg ekonomisk standard i Sverige

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,887 ^a	,787	,764	,2263

a. Predictors: (Constant), År

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1,706	1	1,706	33,311	,000 ^b
	Residual	,461	9	,051		
	Total	2,167	10			

a. Dependent Variable: Låg ek standard Sverige

b. Predictors: (Constant), År

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-237,038	43,503		-5,449	,000
	År	,125	,022	,887	5,772	,000

a. Dependent Variable: Låg ek standard Sverige

9.4 Appendix 4

Resultat från regressionsanalys i SPSS över låg ekonomisk standard i Region Stockholm

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,322 ^a	,103	,004	,2059

a. Predictors: (Constant), År

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,044	1	,044	1,038	,335 ^b
	Residual	,381	9	,042		
	Total	,425	10			

a. Dependent Variable: Låg ek standard Region Sthlm

b. Predictors: (Constant), År

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	51,756	39,573		1,308	,223
	År	-,020	,020	-,322	-1,019	,335

a. Dependent Variable: Låg ek standard Region Sthlm

9.5 Appendix 5

Resultat från regressionsanalys i SPSS över låg ekonomisk standard i Stockholms kommun

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,784 ^a	,614	,571	,2342

a. Predictors: (Constant), År

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,786	1	,786	14,333	,004 ^b
	Residual	,494	9	,055		
	Total	1,280	10			

a. Dependent Variable: Låg ek standard Sthlm kommun

b. Predictors: (Constant), År

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	182,844	45,021		4,061	,003
	År	-,085	,022	-,784	-3,786	,004

a. Dependent Variable: Låg ek standard Sthlm kommun

9.6 Appendix 6

Resultat från regressionsanalys i SPSS över hög ekonomisk standard i Sverige

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,573 ^a	,329	,254	,3587

a. Predictors: (Constant), År

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,567	1	,567	4,409	,065 ^b
	Residual	1,158	9	,129		
	Total	1,725	10			

a. Dependent Variable: Hög ek standard Sverige

b. Predictors: (Constant), År

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-138,122	68,952		-2,003	,076
	År	,072	,034	,573	2,100	,065

a. Dependent Variable: Hög ek standard Sverige

9.7 Appendix 7

Resultat från regressionsanalys i SPSS över hög ekonomisk standard i Region Stockholm

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,225 ^a	,051	-,055	,7015

a. Predictors: (Constant), År

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,236	1	,236	,480	,506 ^b
	Residual	4,429	9	,492		
	Total	4,665	10			

a. Dependent Variable: Hög ek standard Region Sthlm

b. Predictors: (Constant), År

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-81,505	134,842		-,604	,560
	År	,046	,067	,225	,693	,506

a. Dependent Variable: Hög ek standard Region Sthlm

9.8 Appendix 8

Resultat från regressionsanalys i SPSS över hög ekonomisk standard i Stockholms kommun

Model Summary				
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,263 ^a	,069	-,034	,7590

a. Predictors: (Constant), År

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,384	1	,384	,667	,435 ^b
	Residual	5,185	9	,576		
	Total	5,569	10			

a. Dependent Variable: Hög ek standard Sthlm kommun

b. Predictors: (Constant), År

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-105,236	145,897		-,721	,489
	År	,059	,072	,263	,817	,435

a. Dependent Variable: Hög ek standard Sthlm kommun

9.9 Appendix 9

Tabell 4: Andel med låg ekonomisk standard exklusive kapitalvinster

År	Sverige	Region Stockholm	Stockholms kommun
2011	13,2	11,5	13
2012	13,1	11,4	12,7
2013	13	11,2	12,3
2014	13,4	11,1	12,2
2015	13,6	11,1	12,1
2016	13,4	10,8	11,7
2017	13,8	11	11,8
2018	13,6	10,7	11,5
2019	14,1	11	11,8
2020	13,9	11	11,8
2021	14,2	11,2	11,8

Källa: SCB

9.10 Appendix 10

Tabell 5: Andel arbetslösa 2011-2020

År	Arbetslösa riket	Arbetslösa Stockholmsregionen	Arbetslösa Kommunen
2011	7,8	6,5	6,7
2012	8	6,8	7
2013	8	6,8	6,6
2014	7,9	7,1	7,1
2015	7,4	7	6,9
2016	6,9	6,4	6,1
2017	6,7	6,3	6,1
2018	6,3	5,6	5,4
2019	6,8	6,1	6,1
2020	8,3	7,7	8

Källa: SCB

9.11 Appendix 11

Tabell 6: Andel låg ekonomisk standard i Stockholms, Uppsala, Södermanlands län samt i Stockholms kommun och Sverige

År	Sverige	Stockholms län	Uppsala län	Södermanlands län	Stockholms kommun
2011	13,5	11,8	12,9	14,3	13,2
2012	13,4	11,6	12,5	14,6	12,8
2013	13,4	11,4	12,5	14,7	12,5
2014	13,9	11,4	12,7	15,9	12,5
2015	14,3	11,5	13	16,5	12,5
2016	13,9	11,1	12,9	16,3	12
2017	14,4	11,4	13,4	17	12,2
2018	14,1	11,1	13,3	16,6	12
2019	14,6	11,5	13,9	17,5	12,3
2020	14,3	11,4	14	17,6	12,2
2021	14,7	11,6	14,7	17,8	12,2

Källa: SCB

9.12 Appendix 12

Tabell 7: Andel (procent) med låg ekonomisk standard bland förvärvsarbetare 2011-2021

År	Sverige	Region Stockholm	Stockholms kommun
2011	3,4	3,5	3,7
2012	3,5	3,5	3,6
2013	3,5	3,5	3,5
2014	3,6	3,4	3,4
2015	3,6	3,4	3,5
2016	3,6	3,3	3,4
2017	3,7	3,3	3,4
2018	3,8	3,4	3,4
2019	4,1	3,5	3,5
2020	3,9	3,4	3,3
2021	4	3,3	3,2

Källa: SCB (Disponibel inkomst per konsumtionsenhet inklusive kapitalinkomster)